



2011 m. vasario 11 d., penktadienis

Nr. 6 (928) | Kaina 2,50 Lt

Dailė | Muzika | Teatras | Kinemas | Fotografija

2

Ateities vizija „Lietuva 2030“

3

Euroradio transliacija iš Filharmonijos

4

Roterdamo kino festivaliui pasibaigus

5

Kuo nustebinsim Berlyną?



Apžvalginė tapybos paroda „Arkoje“

Gerbiamieji skaitytojai,

Jei dar neužiprenumeravote „7 meno dienų“, raginame neužmiršti to padaryti, ir savaitraštis Jus pasieks nuo kovo mėnesio. Prenumeratos kaina mėnesiui – 8 Lt, likusiems metams – 64 Lt. Prenumeratą priima visi pašto skyriai ir interneto tinklalapis www.post.lt

Apie tikroviškiausią meną

Pokalbis su skulptoriu Mindaugu Navaku

Menininko pristatinėti tarsi ir nereikia. Jis pirmas (su Egle Rakauskaite) atstovavo Lietuvai Venecijos bienalėje, yra pelnęs Nacionalinę kultūros premiją (1999 m.). Tačiau šie objektyvūs faktai, mano supratimu, mažai tepasako apie meną. O su Mindaugu Navaku apie meną kalbėtis labai įdomu, nes jis yra nepailstantis kūrėjas ir aktyvus parodų lankytojas, puikiai susipažinęs su padėtim. M. Navako darbų kokybė ir įdomumas nuosekliai vis auga. Nors gal kas ir pasiginčytų, kad „Vilniaus sąsiuviniai“ (cinkografijos 1981–1986) buvo neprylgastamai drąsūs, manyčiau, dabar skulptorius tampa dar galingesnis, tikrove paversdamas viską gožiančio mastelio kūrinius. Žavi ir tai, kad menininkas nenustoja būti aktualus. Jo objektai visuomet užsiima aplinkos provokacija. Šiuo metu „Titaniko“ pašonėje esančioje Kostumo dizaino katedros galerijoje veikia M. Navako paroda „Dvi vazos“. Ta proga ir kalbamės.

Šioje galerijoje Jūsų paroda vyksta antrą kartą. Turint galvoje paskutinius Jūsų darbus iš sunkvežimių tentų ar metalo, granito konstrukcijų, erdvės yra palyginti mažos. Tokia kamerinė Navako versija.

Tai labai simpatiški erdvė, ir Vilniuje labai jos trūks, kai netrukus uždarys (bus įrengtos kažkokios dirbtuvės). Visuomet, kai kyla sumanymas, imi ieškoti optimalios vietos, kur galėtum ji gerai parodysti. Jei žinai, kad būsi didelėje aukštoje salėje, tai reikia laiko susikaupti ir „pasiauginti raumenų“.



Mindaugas Navakas. „Dvi vazos“. Ekspozicijos fragmentas

O kad galėtum dažniau pasirodyti, reikia mažesnės erdvės.

Ar Jums svarbu nuolat rodyti savo darbus?

Kaip studentui – privaloma kas semestra atsiskaityti.

Galvodama apie Jus, džiaugiuosi, kad nors esate stoškos, kartais atšiaurios kaip menininkas laikyse nos (nevadybininkiskos, pasirengęs likti nuošaly, jei prieiks), vis atsi-

duriate dėmesio centre, be Jūsų darbo neišsiverčia nė viena rimtesnė paroda.

Svarbus turėtų būti savigarbos klausimas. Kažkada Andersas Kreigeris kuravo Lietuvos dailės metinę parodą „Savigarba“. Iš pra-džių nesupratau, kodėl jis taip keis-tai ją pavadino. Dabar man atrodo, kad jis turėjo omenyje pas mus tvy-rantį savigarbos trūkumą. Kai susi-

NUKELTA | 6 PSL.

Homo economicus

Žmogus iš strategijos „Lietuva 2030“

Linas Eriksonas

Praėjusi penktadienį viename Vilniaus viešbutyje susirinkusiam keliausdešimties ekspertų (atrinktų nematomos pažinčių rankos) ratui premjero politinis patikėtinis, atstovaujantis jaunajai kartai, nedrąsiai žvelgdamas pro sunkių juodų akių rėmą kraštelius, pristatė naują ateities viziją – „Lietuvos pažangos strategiją „Lietuva 2030“. Dokumentą kol kas dvejota vieninti, nuo gąstaustant, kad Jame ministrių ir aukštų valdžios pareigūnų pritarimu valdžios raštvedžių paskubomis surašytos mintys apie netolimą ateitį, patekusios į vieną erdvę, gali sukelti nereikalingą erzelį rinkimų kampanijos iškėlimoje ir taip išsklaidyti šviesios ateities viziją. Juk dėl ateities pageidautina susiartīti susi- ėmus už rankų valdžios koridoriuose ir iš anksto...

Šio glausto (tik 18 puslapių), nepasirašyto (iš bylos sužinome tik ją sukūrusio vartotojo vardą „mundis“) dokumento, cirkuliujančio el. paštu jau nuo gruodžio mėn., pagrindinis leitmotyvas – žmogus. „Žmogus ne vien šiandiena gyvas“, – tarsi literatūros klasiko žodžiai į mus prabyla „Lietuva 2030“. „Strategijos centre yra žmogus“, tad „mūsų gyvenimo kokybę ir darbų sėkmę lems kūrybingi, atsakingi ir atviri žmonės“, – rašoma/matoma vizijoje. „Strategija pastatė į vidurį Žmogų“, – primygintai pabrėžia viziją pristatantis Vyriausybės žmogus.

Bet kas gi jis, tas Vyriausybės ir ekspertų išsivaizduojamas Žmogus iš 2030-ųjų, kuriam skiriamas tokis išskirtinis valdžios žmonių dėmesys (jo neužgožia net priešrinkiminės godos) ir kuriam premjeras kartu su Valstybės pažangos tarybos narėmis svita (joje – ES struktūrinės lėšas administruojančių ministerijų galvos ir neetatinių ekspertų akys bei rankos: nuo ministro iki nekilnojamojo turto magnato, nuo politologo iki teatro režisieriaus) skirta savo laiką ir mintis apie mūsų visuomenės ateitį. Taigi, kas tas Žmogus?

„Žmogaus vertybų sistemos susiformavimą lemia daugelis veiksniai, – akademiniu tonu prasideda vizija, – pagrinde vertybės formuoja ir gali atsiskleisti santykje su aplinka.“ Todėl, peršama išvada, „atviras, kūrybingas ir atsakingas“ Žmogus Lietuvos vizijoje atsiras iki 2030 m., sukūrus aplinkas, „formuojančias ir sudarančias galimybes skleisti pažangai svarbioms žmogaus vertybiniems nuostatomis“. „Tik kūrybingumą ugandancioje erdvėje užaugės ir gyvenantis atsakingas ir iniciatyvus žmogus gebės kurti ir būti Lietuvos sąmoningos visuomenės dalimi“, – konstatuojama dokumente.

Apibendrinkim viziją: iki 2030 m. sukursime aplinkas, tos aplinkos erdvės „ugdys kūrybingumą“, jose gyvens Žmogus, kuris bus „sąmoningos visuomenės dalimi“. Kas at-

sitiks su tais žmonėmis, kurie nebus sąmoningos visuomenės dalimi, galime tik paspėlioti – ar jie vis dar bus visuomenės dalimi? Bent jau vizijos dalimi tikriausiai ne. Vizijoje išsivaizduojamas tik Superžmogus – vertas visuotinio valdžios ir visuomenės pasigérėjimo – panašu andai apdainavo Eduardas Mieželaitis: „Stoviu gražus, tvirtas, aukštas, petingas / / tiltas nuo žemės iki pačios saulės / / stoviu pačiamė žemės viduryje, skleisdamas saulėtus šypsenos spindulius / / visas keturių žemės puses“ (poema „Žmogus“, 1962 m.). Bet pereikime prie ateities, kurioje atsiras Žmogus.

Vizijoje kuriamos trys aplinkos, schema jėje pavaizduotos trimis persidengiančiais koncentriškais ratais, kurių sankirtos viduryje – „atviras, kūrybingas, atsakingas žmogus“. Tai – sėkmės visuomenė, sėkmės ekonomika ir sėkmės valdžia. Sėkmės visuomenė vadinama „sąmoninga visuomenė“, kuri remis „darniai šeima“ (kuo ir kaip bus nuostomas darnos lygis šeimose ir ar jis apims, pvz., vieno tėvo ar moti-

siant, rašo jau esamuoju laiku).

Vizijoje Žmogus – racionalus individuas *par excellence*. Jis ar ji ne tik sieks darnos (kad ir kokia ji būtų) šeimos rate vertybiniu pagrindu (apie vertybės apdairai neužsimena, o kontroversiški atskirų valdančiųjų partijų pastarojo meto parciškimai šeimos, lyties, tolerancijos klausimais paslėpti tarp eilučių), bet ir sieks visokeriopas ekonominės naudos sau, savo šeimai ir šalies ekonominės. Taigi jei iki 2030 m. tapsi Žmogumi („kūrybingu, atviru ir atsakinju“), tai reikš, kad ne tik puoselėsiu šeimos tradicijas (ridensiu marginius ar nepaklusnū sūnų statysių į kampą), bet ir, pavyzdžiu, įdarbinis mamą šeimos versle. Būdama mama iš darnios šeimos ji juk neatsisakys padėti mylinčiam sūnui ar dukrai sumažinti verslo išlaidas ir/ ar atvirksčiai...

Tam, kad Žmogus neužsidarytų tik savo šeimos rate ir kurtų vertę šaliai, vizijoje kuriamas platesnė aplinka – sėkmės ekonomika, kurioje Žmogus turės atlkti dar vieną misiją: gyventi vardan verslo ir val-

darbo santykių reguliavimui, atitinančiam besikeičiančius darbo santykius“. Žmonės, išaugę iš „darnių šeimų“, sėkmės ekonomikoje savo darbo santykius su darbuotojais (kaip išsivaizduojama) grįs socialinių atsakomybės ir bendruomenės kumo pagrindu, todėl šioje vizijoje konfliktų ir išnaudojimo darbe nebėlks. Iš kiekvieno pagal poreikį, kiekvienam pagal...

Tam, kad Žmogus nenukryptų nuo sėkmės visuomenės ir sėkmės ekonomikos kūrimo tikslų, ir tam, kad tos aplinkos, kurios nulems jo ar jos vertybines nuostatas, tinkamai susiformuočios, turės, be abejio, veikti sėkmės valdžia, kuri tas aplinkas ir suformuos per... paslaugas. Valdžia taps viešųjų paslaugų teikėja (aprašoma kaip *Deus ex machina* – iš padebesių išnyrantį valdžios masina), kurios teikiamų paslaugų apimtis reguliavimui pati „rinka“ – egzistuojantys visuomenės poreikiai. „Viešųjų paslaugų teikimo apimtis atitinka egzistuojančius visuomenės poreikius, todėl jų teikimo tikslai yra tinkamai pagrįsti ir proporcingi poreikiai. Atitinkamai ir valdžios veiklos apimtys yra proporcingos keliamiems tikslams“, – perkelia mus į ateitį „Lietuva 2030“. Nėra aišku, kaip atsiras naujos paslaugos, jeigu jos bus neproporcingos poreikui ir kas tas proporcijas nustatys, pavyzdžiu, kaip bus nustatomos žmonių su negalia poreikį, proporcijos. Ar paslaugos bus skirtos tik Žmogui iš didžiosios raidės? Tik tam, kuris bus „sąmoningos visuomenės“ narys ir galės už jas sumokėti?

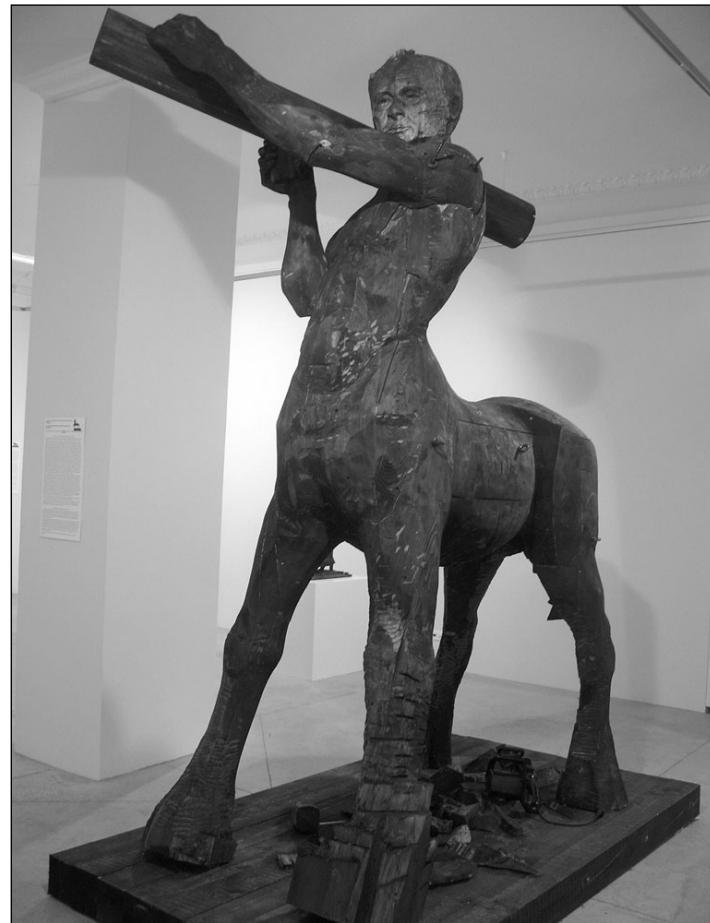
Tam, kad Žmogus jaustusi oriai 2030-ųjų Lietuvoje (žmonių orumo požiūcio užtikrinimas akcentuoja mas kaip vienas iš sėkmės valdžios uždavinii), „sprendimai įvairiuose valdymo lygiuose bus grindžiami įrodymais ir užtikrinamas jų igyvendinimas mažiausiomis sąnaudomis“. Vienas iš pagrindinių vizijos igyvendinimo rodiklių, kuris ateities Žmogui suteiks šiandienos Lietuvos deficitinių orumo jausmą, bus Laimės rodiklis. Pamatuota laimė taps pagrindiniu varomuoju visuomenės varikliu. „Jei susitarsime dėl pažangos krypčių, nebebandykime laimės svetur, norėsime gyventi ir dirbti Lietuvoje, nes čia turėsime visas sąlygas būti laimingi“, – optimistine gaida užbaigia „Lietuva 2030“.

Apie laimės rodiklį Andrius Kubilius prabilo dar prieškriziniuose 2008-aisiais, ieškodamas atsakymą į klausimą: „Kada ir Lietuvoje mes gerai gyvensime?“. Savo tinklaraštyje 2008 03 06 pasidalijęs mintimis apie laimę, kaip pagrindinį visuomenės ekonominės gerovės rodiklį, būsimasis premjeras išsamiai citavo Britanijos konservatorių lyderį Davidą Cameroną, kuris dar 2007 m. pareiškė: „Esu išsitikinęs, kad svarbiausias šiu dienų politikos iššūkis yra stiprinti mūsų visuomenės bendros gerovės pojūtį“. Peržvelgęs Roterdamo Erazmo universitetu

prof. Ruuto Veenhovenė sudarytą Pasaulio laimės duomenų bazę (*World Database of Happiness*), kuri remiasi atskirų viešosios nuomones apklausų 1990–2006 m. rezultatais, Kubilius sunerimo: Lietuva – o varge! – atsidūrė šalia Rusijos, užėmusi 83 vietą pasaulyje pagal laimę. „Taigi, – konstatavo Kubilius, – nors Lietuva yra ES narė, pagal žmonių savijautą esame visiškai nenuolę nuo Rusijos.“ Kaip susigrąžinti laimės pojūtį?

Yra keli būdai, kaip sociologai bando nustatyti visuomenės laimės pojūčio vidurkį. Pirmas būdas, kuris taip paveikė Kubilių, tai apibendrinti viešosios nuomonės apklausų rezultatai. I klausimą, kaip jūs jaučiatės (ar jaučiatės laimingi), dešimties balų sistemoje Kosta Rikos gyventojai save įvertino 8,5 balo ir tapo viena iš laimingiausių šalių, danai (kurių rezultatais pasirėmęs premjeras darė prielaidą, kad Danijoje vykdomos viešojo sektorius reformos yra salyga laimei) – 8,2 balo, tuo tarpu Lietuva – tik 5,5. Bet ar iš tiesų gyvename nelaimingoje šalyje, premjere? Pabandyk paskaičiuoti kitaip. Kitas būdas apskaičiuoti laimės pojūtį – nustatyti „laimingo gyvenimo metų“ (*Happy Life Years*) trukmę. Šis rodiklis yra išvestinis iš pirmojo – apima pasitenkinimo gyvenimu įvertinimą ir gyvenimo trukmės demografinį rodiklį. Bet net ir naudojant šį pagerintą rodiklį Kosta Rika vėl tampa didžiausios laimės šalimi („laimingais, gyvenančiais be rūpesčio labai dažnai būna ir šiltojo pusiaujo gyventojai, kur galima tiesiog gulėti po banano medžiui, kol prinokęs bananas įjisis į po medžių miegančio čiabuvio pravertą burną“, – A. Kubilius). Palyginimui, Lietuvoje „laimingas gyvenimas“ trunka vidutiniškai 40 metų. Rusijoje (čia premjeras galėtų lengviau atsikvėpti) trumpiau – 36,1 metus, o Danijoje – net perpus ilgiau – net 65 metus. Galbūt išties mums trūksta daniškos laimės? Perskaičiuokim paskutinį kartą. Trečias būdas pamatuoti laimę – Laimingos planetos indeksas (*Happy Planet Index – HPI*), kurį sukūrė britų „think-tank“ Naujosios ekonominės fondas (*New Economics Foundation, NEF*). I šį rodiklį, be pasitenkinimo gyvenimu ir gyvenimo trukmės kintamųjų, įtrauktas dar ekologinis rodiklis, kurį sukūrė *Global Footprint Network*, – jis rodo ekologinį produktivumo lygi. Pagal HPI rodiklį (kaip rodo 2009 m. geugužes mén. NEF ataskaitos „The Happy Planet Index 2.0“ duomenys), Kosta Rika vis tiek pirmauja, o Lietuva užima 86 vietą, bet (pagalau!) Danija pralenkta – jai tenka tik 105 vieta, o nuo Rusijos (108 vieta) atsiplėšėme dar toliau.

Atrodo, kad kuo labiau stengiamės suvokti visuomenės laimės priežastis, tuo mažiau suprantame,



Aigaro Bikšės (Latvija) skulptūra

nos šeimą, apdairiai nutylima, – akivaizdu, pagrindiniai kandidatai į Žmones bus tos šeimose, kurių darmumą šiandien apibrėžia Bažnyčios tévų mokymas. Be to, darsi šeima taip pat (anot vizijos autorij) turėsapti ne tik kūrybingumą ir plietiškumą puoselėjančią aplinką, kurią padės kurti Vyriausybę, bet ir sėkmės ekonominės varikliu. „Lietuva 2030“: „Šeimos verslas yra išplėtotas kaip valstybės socialinio ekonominio potencialo garantas“ (vizijos autoriai taip panirę į ateitį, kad apie tai, ką išsivaizduoja įvyk-

NUKELTA | 3 PSL.

Rytietiška muzika

Euroradio transliacija iš Nacionalinės filharmonijos

Rasa Aukštuolytė

Greičiau rudenį, nei žiemą, vasario 5-osios vakarą muzikos mėgėjai, nusprendę praleisti Nacionalinės filharmonijos Didžiojoje salėje (o ji buvo pilnūtėlė) kartu su LRT radio programos „Klasika“ ir dar 12 šalių Euroradio auditorija, klausėsi Lietuvos nacionalinio simfoninio orkestro parengto programos „Arabeska“. Tai skirtingų tautų bei epochų kompozitorų darbų, kuriuose kiekvienas jų atskleidė savitą santykį su Rytų muzikos kultūra, mozaika. Su Lietuvos klausytojais Euroradio eterje jos klausėsi Estijos, Danijos, Ispanijos, Kroatijos, Latvijos, Lenkijos, Naujosios Zelandijos, Norvegijos, Portugalijos, Slovėnijos, Turkijos ir Vokietijos muzikos mėgėjai.

Euroradio koncertas prasidėjo Lietuvos kompozitoriuų sajungos specialiai šiai progai užsakyto kūriniu premjera – vieno produktyviausių šiuolaikių lietuvių kompozitorių Algirdo Martinaičio opusu orkestrui „Saulės keliais“ („The Path of the Sun“). Geriausia jি priplatyti paties autorius žodžiai: „Garsioji frazė *Ex oriente lux – Švieša eina iš Rytų* – suteikė kryptį šiam kūriniui, gržimą į Rytų kultūrą pasaulį, pasikartojant Li Bo, Wang Wei’aus eiléraščius, peržvelgiant Ma Yuanio reprodūkcijas, perklausant Bali salos gamelaną, japonų gagaku... Sykiu prie nieko neprisirendant, viską bendrinant, rišant į vieną pynę, giriandą garsus, vaizdus, žodžius. Kaip arabeskoje augalijos,

gyvūnijos kristalų pynimas per simetrinius junginius igauna nepakartojamą ornamentinį skambesi. Arabeska „Saulės keliais“ sudaryta iš nedidelų Rytų muzikai artimų ritminių, melodinių švystelėjimų. Visa tai siečiai su Saulės keliu, atvingiuojančiu į mūsų Vakarus.“

Iš karto po to Nacionalinės filharmonijos publikai ir visi „Euroradio“ klausytojai buvo supažindinti su prancūziška Rytų dvasios Vakarų muzikoje sampratos interpretacija – Maurice’o Ravelio vokalinio ciklu „Šecherezada“, kurį kartu su Nacionaliniu simfoniniu orkestru atliko viena populiariausiai jauniosios kartos solistė – sopranas Ona Kolobovaitė. Būdamas 28-erių, kompozitorius ši opusas sukūrė pasirinkęs ir dainomis pavertęs tris prancūzu poeto Tristano Kling-soro (tikras vardas Arthuras Lec-lère) eiléraščius („Azija“, „Užburtoji fleita“ ir „Abejingasis“).

Literatūros kūriniu, ši kartą Aleksandro Tairovo dramos, pagrindu sukurtas ir kitas „Arabeskos“ programoje skambėjęs kūriniys – itin retai atliekama ir mažai žinoma septynių dalii Sergejaus Prokofjevo siuita „Egipto naftys“. Šis kūriniys Lietuvoje skambėjo pirmą kartą. Po pertraukos Euroradio transliaciją iš Nacionalinės filharmonijos tėsė du gerai žinomai vokiečių kompozitoriaus Richardo Strausso kūriniams – simfoninė poema „Taip kalbėjo Zarustra“ bei „Septynių skraisčių šokis“) atskleidė puikų dirigento gebėjimą orkestrą paversti itin lankščiu instrumentu, gebančiu pertekti pačius įvairiausius dinami-

LNSO ši kartą dirigavo vienas

profesionaliausią, perspektyviausią ir labiausiai vertinančią jaunuį Lietuvos dirigentą Modestas Pitrénas. Nors dar negalima palyginti bent dviejų A. Martinaičio „Saulės keliais“ atlikimų, būtent šio dirigento interpretuojamas kūrinių skambėjimo išraiškingai ir įtikinamai. Ne mažiau įtaigiai buvo atskleistos ir visu likusių programos kūrinių emocinės prasmės. Švelnia erotika pul-

nus niuansus ir jo galimybes visa-pusiškai išnaudoti įgyvendinant savo muzikinę atliekamą kūrinių viziją.

Kaip jau įprasta, transliaciją vedė muzikologė Jūratė Katinaitytė, prieš kiekvieną kūrinių jি pateikė koncentruotos, įdomios ir naudinges informacijos. Nors šie komentarai buvo skirti radijo klausytojams, juos girdėjo ir Nacionalinėje

sausio 16-ąją Euroradio koncertų sezone pirmą kartą dalyvavo ir Lietuvos radijas. Tąkart Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras, diriguojamas Juozo Domarko, kartu su pianistu Petru Geniušu atliko Sergejaus Rachmaninovo Antrajį koncertą fortepijonui ir orkestrui, Vytauto Barkausko „Konzertstück für Orchester“ Nr. 2 bei Mikalojaus Konstantino Čiurlionio simfoninę poemą „Miške“.

Ilgainiu tapo įprasta, kad per transliacijas šalia užsienio kompozitorų kūrinių Europos klausytojams pristatomi ir lietuvių kompozitorų kūrinių. Taip tarptautinė publika išgirdo Jurgio Juozapaičio diptiką „Mėnulio šviesa“, Onutės Narbutaitės Antrają simfoniją bei oratoriją „Centones meae urbi“ („Skiautinys mano miestui“), Jono Tamulionio „Perpetuum Mobile“, Ramintos Šerkšnytės „De profundis“, Eduardos Balsio triptiką „Portretai“ bei Simfoniją-koncertą vargonams, Žibuočių Martinaitytės kūrinių „Tūkstančiai durų į pasaulį“ bei M.K. Čiurlionio Kvartetą c-moll.

Taigi Euroradio transliacijos tampa ne tik puikiu langu į kitų Europos šalių muzikinį gyvenimą, ne tik suteikia galimybę tiesiogiai išgirsti kūrinius, atliekamus žymiausiose pasaule salėse, bet prisideda ir prie Lietuvos muzikinės kultūros skleidimo už jos ribų, nepamirštant ir ypač reikšmingų progų įvairių šalių klausytojams pristatyti jau klasika tapusius bei naujausius lietuvių kompozitorų kūrinius.

suojanti M. Ravelio „Šecherezada“ skambėjo itin subtiliai. Tik vietomis solistės balsas buvo kiek per tylus ir siek tiek gožiamas orkestro. Tačiau bendra kūriniu nuotaika nuo to nenukentėjo. Likę trys orkestriai opusai („Egipto naftys“, „Taip kalbėjo Zarustra“ bei „Septynių skraisčių šokis“) atskleidė puikų dirigento gebėjimą orkestrą paversti itin lankščiu instrumentu, gebančiu pertekti pačius įvairiausius dinami-

filharmonijoje susirinkusi publiką. Euroradijas priklauso Europos transliuotojų sąjungai, įkurtai 1950 metais Ženevoje. Šios sąjungos narys nuo 1993-ųjų yra ir Lietuvos radijas bei televizija. Per metus Euroradijas transliuoja apie du tūkstančius koncertų, operų bei kitų muzikinių renginių iš įvairiausius pasaule koncertų salių, tarp kurių nuo 1995-ųjų yra ir Lietuvos nacionalinės filharmonijos salė. Būtent 1995 metų

MIT, 2007), o priežastiniai ryšiai tarp sąlygų, kuriuose vystosi individus, ir laimės pojūčio nėra tokie apibrėžti ir aiškūs, kaip juos bando išvaizduoti „Lietuva 2030“ autorai. Mokslinkai nustatė, kad egzistuojančia abipusis ryšys tarp gerovės ir laimės pojūčio; pavyzdiu, viena virtus, didelės pajamų suteikia individui didesnį subjektivų gerovės pojūčių, tačiau kita virtus, tiems žmonėms, kurie yra labiau patenkinti gyvenimu, geriau sekasi savo socialinėse aplinkose ir todėl jie gauna didesnes pajamas. Kitas pavyzdis: bedarbiai yra, akivaizdu, nelaimingesni nei dirbantieji, tačiau žmonės, kurie yra linke į negatyvų savęs ir aplinkos vertinimą, dėl to turi mažesnes galimybes gauti darbą. Tai rodo, teigia mokslinkai, kad praktiskai neįmanoma nustatyti tvirtų priežastinių ryšių tarp aplinkos ir laimės pojūčio ir pasitenkinimo gyvenimu.

Be to, psichologai nustatė tris esminius laimės pojūčio veiksnius: pirma, asmenis laimės suvokimą neigiamai veikia kitų žmonių pajamos (taigi visi vienodai laimingi būti negali – gali būti tik socialiai lygesnė ir teisingesnė visuomenė, tačiau apie tokią ateities vizijoje nekalbama), antra, žmogaus laimės suvokimas greitai adaptuoja prie aukštesnio lygio pajamų (kaip sakoma,

„prie gero greitai priprantama“, todėl bet koks bandymas išlaikyti vienuoliui išgyvenant, jo teigimu, didžiausios laimės akimirkas – panirus į gilias meditacijas), tapo pačiu laimingiausių žmogumi pasaulyje – bent jau tol, kol nėra gauti geresni kitų, laimingesnių žmonių, smegenų veiklos rezultatai. 2010 10 25 savo tinklaraštyje (www.matthieuricard.org) jis rašė: „Mes negalime tikėtis, kad gyvenimo kokybę bus tik ekonomikos augimo šalutinis produktas, kadangi kriterijai abiem yra skirtiniai“ ir pacitavo Londono ekonomikos mokyklos prof. Richardą Layardą, knygos „Laimė: naujo mokslo pamokos“ („Happiness: Lessons from a New Science“) autorui: „Mes turime daugiau maisto, daugiau rūbų, daugiau automobilių, didesnius namus, geresnį centrinių šildymą, dažniau atostogaujame užsienyje, turime trumpesnes darbo savaites, nuostabius darbus ir geresnę sveikatą. Bet nesame laimingi... Jeigu norime, kad žmonės būtų laimingesni, turime tikrai žinoti, kokios sąlygos veikia laimės pojūčių ir kaip jí kultivuoti.“

LINAS ERIKSONAS
„DEMONS“ KRITINÉS MINTIES
INSTITUTO EKSPERTAS

ATKELTA IŠ 2 PSL.

kas nulemia individualų laimės pojūčių, kuriuo taip susirūpino valdžia. Ne tik Vyriausybė, bet ir visos (valdančios ir oponentinės) partijos savivaldybių rinkimų programose trimiutoja savo rūpestį abstrakčiui, nuasmenintu žmogumi. Kas jis ar jí? Retorinė figūra ar tik blankus įsivaizdavimas, kaip turėtų atrodyti standartizuotas Lietuvos ekonominių ir politinių sistemų produktas – Žmogus – po 20 metų? Beveik visos partijos eina į rinkimus deklaruodamos sieki ugdyti žmogų ir lantį jo kūną – plėsti kultūrą ir „kūno kultūrą“. Viena (nesunku atspėti kuri) partija skelbiasi susirūpinusi mūsų fizine būkle ir laisvalaikio praleidimo būdu, todėl moralizujančiai sako nemananti, „kad kompiuteris, radijas, internetas, automobilis, televizorius, mobilusis telefonas ir t.t. gali pilnavertiškai pakeisti realūjį gyvenimą ir tapti vienintelį žmonių poilsio ir pramogų šaltiniu“. Vietoj to sūloma mankšta ir fizinių pratimų ore (su dviračiu).

„Žmogaus“ atsiradimas politinio elito diskurse – neatsitiktinė. Tokia žmogaus samprata remiasi priešlaida, kad žmogus yra racionalus, di-

džiausios naudos sau bet kuriuo gyvenimo etapu ieškantis ir pagal tai savo elgseną kitu atžvilgiu visuomenėje modeliuojantis padarbas – ekonominėje literatūroje dažnai vadintinas tiesiog *Homo economicus* vardu. Šia prielaida remiasi ir visa neoklasikinė ekonomika (nuo Adamo Smitho ir Davido Ricardo iki šių dienų neoliberalų), kurios autoriai teigia, kad nematoma rinkos ranka yra išdava daugelio fizinių ir verslo subjektų tarpusavio naudos ir interesų balansavimo. Thorstenas Veblenas, Johnas Maynardas Keynesas ir kitis neoklasikinės ekonomikos kritikai teigia priešingai – kad ekonominius veiksmus lemia nežinomybė, rizika ir ribotas racionalumas, o ne pasikliovimas racionaliu žmogumi kaip automatizuota, savanaudiška interesų balansavimo mašina, nes niekada nėra žinomas visos sąlygos bei aplinkybės ir bet koks ekonominis veiksma yra rizikingas.

Per paskutinius 10 metų atsirado nauja tarpdisciplinė mokslo sritis neuroekonomika (apimanti ekonomikos ir psichologijos moksles), kuri teigia dar daugiau – ekonominiai veiksmai yra iracionalūs („Ekonomika ir psichologija: daug žadantis tarpdisciplininių laukas“, „Economics and Psychology: A Promising New Cross-Disciplinary Field“, di-

7 meno dienos | 2011 m. vasario 11 d. | Nr. 6 (928)

Rotterdam XL

Jubiliejiniams kino festivaliui pasibaigus

Linas Vildžiūnas

Šių dienų tapo šiometinio Roterdamo kino festivalio proginiu ženklu, o dviguba jų reikšmė – romantiškas skaičius ir labai didelis dydis – bei šiu reikšmių sutapatinimas pagrindė idėjinę festivalio konцепciją bei viešųjų ryšių kampaniją. Ke turiasiškintmetį minintis IFFR (International Film Festival Rotterdam), retrospektyviai apžvelgdamas nuciątą kelią, labiausiai akcentavo savo padidėjimą, palyginti su jo įkūrėju Huberto Balso 8-ajame dešimtmetyje rengtais festivaliais.

Pirmieji festivaliai vykdavo šešių mažų salių kino teatre „Lanteren Venster“, žmonės čia būdavo susikimšę kaip sardinės konservų dėžutėje (anot 1992 m. direktoriaus posėtė perėmusio Emile'o Fallaux), bet atmosfera buvusi labai pakili, visi išgyvendavo tai kaip neįkainojamą patirtį, kaip vienintelę galimybę pamatyti kažką tokio, ko nepamatytas kitas Olandijoje.

Dabar IFFR neatpažįstamai paskiebtęs. Jis ne tik išaugo ir tapo vienas didžiausių pasaulyje, bet ir rado aiškią savo vietą tarp tarptautinių festivalių – proteguoja jaunų autorių ir besivystančių šalių kiną, inicijavo konkursinę programą ir įsteigę „Tigro“ apdovanojimus, susikūrus Huberto Balso fondui ēmė remti filmų gamybą, o pradėjus rengti „CineMart“ muges – ieškoti jiems koprodukcijos. Bet svarbiausia turbūt tai, kad festivalis įtikino miestą, jog yra neatskiriamąjo kultūrinio gyvenimo dalis, ir išugdė didžiulę ištikimą auditoriją. Kasmet sausio pabaigoje – vasario pradžioje daugybę festivalio filmų rodo daugiau kaip dvidešimt kino salių, juos aplanko tūkstančiai žiūrovų, suvažiuoja šimtai užsienio svečių.

Nesitenkinamas šiuo sukauptu kapitalu ir eidamas koja kojų su laiku, pastaraisiais metais IFFR susizavėjo multimedijomis. Tai ketvirtą sezoną festivalį vairuojančio direktoriaus Rutgerio Volfsono arklukas. Rengdamas videoprojekcijas ant pastatų sienu, siūlydamas įvairias instalacijas, performansas bei kitokias „variacijas kino tema“, festivalis plečiasi į viešąsias erdves ir siūlo „patirti filmą plačiausia šio žodžio prasmę“. Jubiliejaus proga tokį erdvį buvo sukurtą keturiasdešimt. Pradedant puikiausiai miesto muziejaus ir baigiant, pavyzdžiu, fitneso klubu, kur per treniruotes TV ekrane rodomi filmai ir skamba gyva muzika. „Keturiadasimt lokacijų, – cituoju festivalio katalogą, – su teiks IFFR lankytojams galimybę mėgautis įvairia festivalio pasiūla net neperžengus kino salės slenkscio.“

Visa tai liudija jaunatvišką norą išsiveržti iš juodosios dėžės, ką, tiesiškai, seniai padarė televizija ir videomenas, ir pranašauja klasikinio kino pabaiga. Juk jo žavesys buvo tas, kad salės tamsa leisdavo žiūrovams patirti/susapnuoti kitus

pasaulius. „IFFR, – vėl cituoju katalogą, – neketina apsiriboti visu žemynu kino pristatymu, bet siekia svarai prisidėti prie jo vidinės dinamikos. Galu gale, argi kino esmė nėra judėjimas? Sėdėti nebeturime laiko!“

Tarp XL festivalio lokacijų nebeleiko seniausios ir simboliškai svarbiausios: jubiliejaus proga į naujas patalpas, taip išplečiant IFFR topografiją kitapus Maso upės, persikėlė „Lanteren Venster“. Pastatas Gouvernestraate, persismelkės senaja festivalio atmosfera, išsaugojės jaukaus klubinio kino teatro dvasią, pasitiko nuleistų langinių tamsa. Gatvės tuštuma keistai trikdė, disponavo su jubiliejine festivalio nuotaika. Atrodė, tarsi ryšys su tradicija būtų samoninguai nutrauktas.

IFFR prestižu suformavo dešimtmiečius kurtas jo pobūdis. Ištikimybę meniniams festivalio principams pabrėžia ir naujasis vadovas. Vie nintelis skirtumas esąs nesulygini am dabartiniu ir ankstesniųjų festivalių dydžiai. Aukšti kriterijai, anot Rutgerio Volfsono, paprastai taikomi nedideliesiems dydžiams. Roterda

režisierių filmams skiriami trys lygiaverčiai „Tigro“ apdovanojimai. Šiemet Roterdamo tigrų atiteko labai skirtiniams Pietų Korėjos, Tailando ir Ispanijos debiutantų filmams.

Režisieriaus Park Jung-Bumo „Musano dienoraštis“ („Musan ilgy“), kuriame jis sukūrė ir pagrindinį vaidmenį, – tai socialinė studija, atskleidžianti nepavydėtiną šiaurės korėjiečio, per atsikiitinumą atsidūrusio pietuose, gyvenimo situaciją – diskriminaciją, nereikaliningumą, nesugebėjimą prisitaikyti prie kitokių sąlygų. Šis filmas pelnė ir tarptautinės kritikų asociacijos FIPRESCI prizą. Tailandiečio Sivarajaus Kongskakulo „Amžinybės“ („Tee-rak“) tema, regis, tampa vyraujančia šios šalies autoriniame ki ne: gyvenimas po gyvenimo, prisi minimai apie gyvenimą, ryšys tarp gyvų ir mirusiuųjų pasaulio.

Na, o pažymėjusi katalono Sergio Caballero „Finisterae“ kaip aštrų ir neįprastą konkursinės programos autsaiderį, kaip jos vai duoklį, išsiširkiantį geriausia gyvulių vaidybą, žiuri pademonstravo



„Laimė mana“

mo festivalis parodė, kad gali būti kitaip. Todėl šiometinio festivalio ženklas, jo moto ir išreiškia idėją, kad aukšti kriterijai taikytini dide liam dydžiu.

Is tikrujų festivalių buvo truputį mažesnis nei pernai ir dar mažesnis nei užpernai. Mažėjimo tendencija pasireiškė po 2007 m., kai lan komumo kreivė buvo pasiekusi aukščiausią tašką. Kūrėjų visame pasaulyje sparčiai daugėja, bet ger o autorinio kino vis mažiau. Kie kybės ir kokybės kriterijai čia sun kiai suderinami, nenuostabu, kad pradeda mažėti ir kantriai išugdyta auditorija. Pajuto festivalis ir pasaulinės krizės poveikį. Dabartinė Olandijos vyriausybė tvirtai apsisprendė mažinti kultūros subsidijavimą 20–25 proc., pasigirsta dešiniųjų politikų balsų, kad menas – tai kairiųjų hobi, tad ateinantys me tai daugelui kultūrinės iniciatyvų galiapti lemtingi. Ar pavyks festivaliui pritraukti daugiau nevyriau sybių rėmėjų? Nuo to ir priklau sys būsimą jo formulę.

1995 m. nekonkursinis Roterdamo festivalis įsteigę savo prizus ir premijas. Konkurso tikslas – skatin ti jaunus kino talentus. Kasmet trims debiutiniam arba antriesiems

turinti postmodernistinių humoro jausmą. Šis filmas, veikiau, per formansas, – irgi apie mirusuosis. Apie dvi baltais gobtuais juodomis akiduobėmis apsigobusias šmékias, kurios užkadriniu tekstu bendrauja tarpusavy ruiskai, kas, matyt, turi suteikti papildomo komiško efekto. Kur mes esame? – Regis, tai ligoninė. – Vadinasi, mes jau mirėme. – Aš pavargau, man nusibodo būti vaiduokliu, noriu būti gyva būtybe. – Ką mums daryti? – Paklausim orakulą. Ir orakulo patartos dvi paméklės, viena raita, kita pésčia, leidžiasi klaidžion kelionėn į Kompostelos Santjagą ir žemės galą Finisterę per girdintį mišką su prie medžių kamenų priklijuotomis rausvomis ausytėmis, per kakofonijos pilnų žodžių mišką ir t.t. Samojinga žaisme visa tai sunku pavadinti, labiau panau i ja prisidengusį kičią. Žirgas filme tikrai klusnus, geras išjodinėtas.

Šiemet IFFR sudarė atskirą busių „Tigro“ laureatų filmų programą ir įsteigę specialų „Tigro su gržimimo“ prizą. Jais apdovanoti Pietų Korėjos režisierius Hong Sang-Soo „Okio filmas“ („Oki-eun youngwha“) ir olando Davido Ver beeko Kinijoje nufilmuotas „Dzeu-



„Finisterrae“

so klubas“ („Club Zeus“). Rinkdamasis šios programos filmus su būsimaisiais laureatais prasilenkiau, bet kiti matytieji didelio entuziazmo nesukelė. Tarp jų – ir publikos prizą geriausiam Huberto Balso fondo paremtam filmui pelnęs serbų režisieriaus Sinišos Dragino „Jeigu sekla nežus“ („Ako zrno ne umre“). Emiras Kusturica bus padarės meškos paslaugą daugeliui savo jaunesniųjų kolegų. Dragino filmo žanras – juodoji komedija apie Balkanų etninį ir konfesinį katilą, apie piktą šio regiono istorinę lemštį, bet jai sttinga komedijos lengvumo, padedančio nugludinti kampus, juoko pro ašaras, paradoxalai atskleidžiančio esmę. Filmas kupinas kraupoko surrealizmo ir niūrios pranašystės intonacijų, istorinių apibendrinimų (pasitelkus alegorinį siužetą iš praeities apie svetimos bažnyčios pasisavinimą) ir apeliacijų į Aukščiausiajį – Viešpatie, už ką mus aplieidai?

Žiūrint filmus Roterdamo festivalyje dažnai apima keistus visiško atotrukio tarp salės ir ekранo jausmas. Turiu omeny naturalistiškai hipertrofuoja Balkanų, Rusijos ar Trečiojo pasaulio šalių realybę. Ir ne tai, kad šios realybos negaličių jaudinti ar būtų tau nesuprantamos, bet jos siunčia signalus iš per saugų atstumų nutilusio pasaulio. Savaip abstraktus pasaulio, nes ieškodami filosofinių potekščių tokį jį padarė patys autoriai.

Taip suvokia garsaus rusų dokumentininko Sergejaus Loznico, darbar gyvenančio Vokietijoje, vaidybinių debiutą „Laimė mana“ („Sčastje mojo“), pernai įtrauktą į Kanų kino festivalio konkursinę programą. Beviltiškesnį, žvériškesnį, labiau degradavusį pasaulį sunku įsivaizduoti, nebent futurologinėse vizijose. Jų reikštą aptverti kaip Černobylio katastrofos zoną. Tai režisieriaus tėvynė Rusija. Atspindys tikrovėskai įtaigus – jauti patyrusio dokumentininko ranką – ir drauge melaginius, nes programiškai spekuliatyvus. Turintis iliustruoti tezę, kad šalis priėjo civilizacijos akligatvę. Tam pasitelkiami ir retrospektyvūs siužetiniai intarpai iš Antrojo pasaulinių karų, neva parodantys degradacijos priežastis. Pavyzdžiu, buvo puiki sodyba, apsupta medų nešančių bičių, bet jos šeimininką nušovę pamaitinti ir apnakvydinti saviškai, ir dabar toje vietoje riog-

so griuvėsiai. Visa šalis – vien griuvėsiai. Mūsų VDFF žiūrovams Loznica žinomas iš puikių dokumentinių filmų „Peizažas“, „Blokada“. „Laimė mana“ patvirtina taisyklię, kad dokumentininkų noras išbandyti jėgas vaidybiniame kine dažnai baigiasi nesėkmė. Bet pragmatiškai siekiant karjeros gal yra kaip tik priešingai. Loznica sukūrė filmą apie Rusiją Europai. Rodo jos baimus per saugų atstumą.

Apie kitas kino tendencijas darbus progos pakalbėti. Pabaigai – lietuviški IFFR akcentai. Šiemet ten tokios šalies nebuvu. Kaip, beje, ir Latvijos bei Estijos. Tačiau... Dokumentininko Pipo Chodorovo filmas „Laisvieji Radikalai. Eksperimentinio kino istorija“ neapsiejo be Jono Meko, Loznico, jau anksčiau dirbusi su Šarūnu Bartu „Kinema“, filmo garso operatorius – Vladimiras Golovnickis, montažo režisierius – Danielius Kokanauskis. O retrospektyvoje „Raudonasis vesternas“, drauge su SSRS („Baltoji dykumasaulė“, „Savas tarp svetimų, svetimas tarp savų“), PLR („Istatymas ir kumštis“), VDR („Čingačkas, Didžioji gyvatė“), ČSR („Limonadinis Džo“) ir kitais filmais, buvo parodytas ir Vytauto Žalakevičiaus „Nickas nenorejo mirti“.

Ikišau nosi į beveik pilną maždaug keturių šimtų vietų žiūrovų salę. Publiką žiūréjo susikaupusi, tik retkarčiais granitines dramaturgo frases (pvz., „Nežinai, kaip skauda“) palydėdavo šen bei ten pasigirstantys juokas. Pasibaigus filmas susilaikė plojimų. Kopija, palyginti su rodoma per mūsų televiziją, buvo nebloga. Igarsinta lietuviškai, su titru „Konec“ pabaigoje. Festivalio kontekste į akis krito tam tikras išraiškingos filmo meninės kultos archaišumas.

„Iš pirmo žvilgsnio, – rašo filmo pristatyme rusų kritikas Sergejus Lavrentjevas, – „Nickas nenorejo mirti“ yra tipiškas sovietų filmas. Komunistai ir valstiečiai yra geri, miško broliai – blogi. Siužeto pagrindą sudaro partizanų nužudyto pirminkino sūnų kerštas. Bet didžiausias šio filmo stebuklas yra pasirinktas vesterno žanras, leides Žalakevičiaiui pasakyti tiesą apie miško brolius, nors ir netiesiogiai.“ Manau, vis dar ruseinančioje ideologinėje diskusijoje apie filmą atėjo laikas dėti tašką ir palikti jį epochai, kuriai jis priklauso.

Kuo nustebinsim Berlyną?

Prasidėjo 61-asis tarptautinis Berlyno kino festivalis

Živilė Pipinytė

Vakar naujausių brolių Coenų filmu „Tikras išbandymas“ atidarytas 61-asis tarptautinis Berlyno kino festivalis. Tai – klasikinio vesterno su Johnu Wayne'u perdirbiniu, tačiau sakoma, kad broliai Coenai grįžo prie literatūrinių filmo ištakų – Charleso Porteso romano. Portesas – vienas tradiciškų amerikiečių rašytojų keistuolių, atskyrėlis, dar gyvas apaugęs legendomis kaip ir „Rugiuose prie bedugnės“ autorius J.D. Salingeris. Pagrindinė filmo heroinė – keturiolikmetė mergaitė, norinti atkeršti savo tėvo žudikui. Filma vasario pabaigoje žada rodyti ir Lietuvoje, tad, manau, dar bus galimių ji aptarti ir paanalizuoti.

Kol kas bandau susigaudyti šių

šiuos piešinius kaip į kino meno ištakas.

Wimis Wendersas parodys filmą „Pina“, skirtą legendinei choreografei Pinai Bausch. Filmas kurta su jos įsteigto Vupertalio šokio teatro trupe ir taip pat 3D formatu. Pamenu, kaip prieš keliolika metų toje pačioje Berlinalėje Wendersas skelbė prasidėjus skaitmeninio kino erai.

Dar vienas iškart atpažįstamas konkursinės programos vardas – Ralphas Fiennesas. „Koriolanas“ („Coriolanus“) – režisierinius aktorių debiutas. 1607 m. parašytos Shakespearė dramos veiksmas nukelia į IV amžių pr.m.e., į Romą, ir pasakoja apie populiarų karvedį, kuris trokšta nugalėti rinkimuose ir tapti politiku. Jis buvo priverstas palikti Ro-

kuri daugiau nei dvidešimt metų gyvena įvairiose Afrikos šalyse. Ilgédamiesi Vokietijoje augančios dukters, jie nutaria skirtis. Pietų Korėjos režisierius Lee Yoon-ki filmo „Ateik, lietau, ateik, šviesa“ („Saranghanda, Saranghaji Anneunda“, „Come Rain, Come Shine“) heroinai – taip pat nuolat po platū pasaulių keliaujant ir nutarusi skirtis pora. Kaip visada, ne vienu filmu konkurse pristatomos Prancūzijos, JAV, Pietų Amerikos kinematografijos.

Kol kas labiausiai laukiu dvięjų filmų. Garsus vokiečių dokumentininkas Andresas Veielis sugeba tiksliai formuluoti svarbiausius višuomenės, kartos klausimus. Vaidybiniame filme „Kas, jei ne mes“ („Wer wenn nicht wir“) jis grižo prie paskutiniai metais ne tik vokiečių kino nuolat prisimenamo laikotarpio, nulėmusio moderniøo pasaulio raidą, ir istorinių personažų. Pagrindinis filmo heroinus – rašytojas Bernwardas Vesperis. Jis buvo Hitlerio „dvaro poeto“ Willo Vesperio sūnus ir vienos garsiausiai 1968-ųjų maištininkų – RAF teroristės bei ideologės Gudrun Ensslin viras. Pora norėjo pakeisti pasaulį. 1964 m. jie persikėlė į tuometinį Vakarų Berlyną. Čia Gudrun sutiko Andreasą Baaderį – radikalesnį ir, ko gero, labiau atitinkantį jos vyro idealą.

Šios simboliškos naujosios Vokietijos istorijos figūros nuolat slaukia vokiečių režisierų dėmesio. Kai prieš dešimt metų Berlyno konkursas parodė vaidybinių filmų apie Baaderį, kuriame jo biografija buvo siiek tiek perkurta, buvo įdomu stebeti vokiečių žiūrovų reakciją. Prieš kelerius metus sukurtas Uli Edelio filmas „Baader–Meinhof kompleksas“ („Der Baader Meinhof Komplex“) paliko dar keistęs išpūdį, nes visi maištininkai filme buvo piešiami išimtinai tamsiomis spalvomis, o didžiausiai padarė buvo Ensslin. Įdomu, kaip į net keilių vokiečių kartų didvyrius pažvelgė Veielis.

Antrasis filmas – garsaus rusų scenaristo, o paskutiniu metu ir režisierius Aleksandro Mindazės juosta „Šeštadien“ („V subbotu“), Rusijoje jau sulaukusui puikiu atsiliepimui. Filmo šeštadienis – tai 1986-ųjų balandžio 26-oji. Ir aš jį iki šiol gerai prisimenu, nes tą dieną įvyko Černobilio atominės elektrinės avarija. Žmogus ir artėjanti (arba įvykusi) katastrofa – ne vieno kartu su režisieriumi Vadimu Abdrašitovu kurto Mindadžės filmo tema. Žmogaus silpnybė ir didvyrišumas, apie kurį taip megė kalbėti sovietinė propaganda, dueto filmuose (bene garsiausias iš jų yra „Planetų paradas“) buvo demistifikuojami, analizuojami, tiriami, siekiant išsiaiškinti homo sovieticus esmę. Smalsumą žadina ir tai, kad juostos „Šeštadien“ operatorius – Olegas Mutu, filmavęs bene svarbiausius rumunų paskutinių metų filmus – „Pono Lazaresku mirti“ ir



„Tikras išbandymas“

„Keturis mėnesius, tris savaites ir dvi dienas“.

Žinoma, dar anksti spėlioti, kas bus didžiausia šiųmetinio festivalio sensacija, bet viena jau įvyko dar festivaliu neprasidėjus – nežinojamieš asmenims išilaužus į studiją, buvo pavogti kompiuteriai su vokiečių režisierius Cyrilo Tuschi penkerius metus kurto dokumentinio filmo „Chodorkovskis“ („Khodorkovsky“) medžiaga. Piktadariai norėjo sužlugdyti filmo premjerą, numatyta „Panorama Special“ programoje, bet režisierius žada atstatyti filmą laiku.

Berlinalės tinklalapyje įvedę žodį „Lithuania“, rasite du filmus. Jauno režisierius Manto Kvedaravičiaus dokumentinis filmas „Barzakas“ („Barzakh“) kurtas kartu su suomiais, čečenais ir rusais. Pilno metražo filmas bus parodytas Panaramos dokumentinių filmų programoje. Pasak katalogo, Jame pasakojama apie šiulaikinę Čečeniją, kur šalia įspūdingų mečečių stūksa ir kankinimų kambariai. Ten dažniausiai ir baigiasi viduris baltos dienos

dingusių žmonių kelias. Ta vieta vadina Barzaku. Pasak senos legendos, Barzakas yra kažkur tarp gyvenimo bei mirties ir nepriklausos nė vienam iš jų.

Kita lietuviška premjera – Romo Zabarauskio trumpo metražo vaidbinis filmas „Porno melodrama“ – programoje pristatoma kaip „Panorama Supporting Film“. „Porno melodrama“ bus rodoma viename seanc kartu su latvio Kasparo Gobos dokumentine juosta „homo@lv“, kurioje pasakojama apie daug triukšmo Latvijoje ir Lietuvoje suklusias gėjų ir lesbiečių etynes.

Berlyno kino festivalis itin jautrus gėjų ir lesbiečių temai. Festivalyje ne pirmą dešimtmjetį skiriamas prizas geriausiam queer filmui, jį renka specialus gėjų ir lesbiečių žiuri. Kad į lietuvišką filmą atkreipė dėmesį vienas didžiausiu pasaulio kino festivalių, matyt, turime būti dėkingi ir seimūnams Gražuliui su Uoka. Jų aktyviai ir karingai kuriamas lietuvių – homofobų tautos įvaizdis dabar turi šansų pasklisti po pasaulių dar plačiau.

Kronika

Paskaitų ciklas „Profesija: kino aktorių“

Nuo vasario 23 d. kino teatre „Pasaka“ prasideda dar vienas edukacinių renginių „Kino vakarai su Izolda“ ciklas. Šiart paskaitos skirtimosi kino aktoriaus profesijai. Jas ves kino kritikė Izolda Keidošiūtė. Pasak jos, aktoriaus profesija yra viena „nedėkingiausiai, smarkiai žeidžianti ir žemianti, bet kartu kupina nepaprastų sėkmės akimirkų“. Šio paskaitų ciklo klausytojai galės sužinoti apie žvaigždžių kelią į šlovę, apie tai, kaip asmeninis gyvenimas tampa visuomenės nuosavyste, apie kino legendas ir tuos, kurie tik akimirksniu žybtelėjo ekrane.

„Rudenį vyksiu paskaitų sėkmė drąsina testi pradėtą projektą ir ieškoti naujų įdomių temų. Jau dabar galiu būsimiems paskaitų lankytojams pažadėti, kad ir ši kartą sulauksime įdomių ir garsių kino pasaulio žmonių“, – sako paskaitų ciklo vedėja. Dalyvavimą „Pasakos“ vakaruose jau patvirtino aktoriai Gabija Ryškuvienė bei Valentinas Masalskis, aktoriaus ir režisierius santy-

kius aiškintis padės kino režisierius Algimantas Puipa, apie kino įtaką mados pasauliui pasakos dizaineris Aleksandras Pogrebojus.

Ciklo žiūrovų laukia dešimt temų, skirtų įvairiems aktorių profesijos aspektams. Jie sužinos, kada ir kokioms aplinkybėmis atsirado kino aktoriaus profesija, bandys atskirti aktorių meistriškumą nuo charizmos, gilinsis į skirtingu šaliu kino vaidybos ypatumus, režisierius ir jo mylimų aktorių – mūzų santykius, skandalingiausius kino romanus, kinos žvaigždžių įtaką mados pasauliui ir kitas ne mažiau įdomias temas. Izolda Keidošiūtė atsakys į lankytojų klausimus, padės suprasti ir ivertinti aktorių meistriškumą. Taip pat provokuos diskusijai, ginčams ir skatinas analizuoti kino filmus.

10 paskaitų ciklas „Kino vakarai su Izolda“ prasidės vasario 23 dieną, jis vyks trečiadieniais 18.30 val. kino teatre „Pasaka“ „Pušku Pušku“ salėje.

Daugiau informacijos apie renginį www.kinopasaka.lt arba el. paštu pasaka@kinopasaka.lt

„PASAKOS“ INF.



„Turino arklys“

metinės Berlinalės programoje, kuri, kaip visada, įdomi ir, deja, neaprépama. Konkursinėje programoje siemet daug negirdėtų vardų, bet kol kas labiausiai traukia tie, kurių kūryba pažįstama. Atvirai sakant, nesitikėjau, kad į konkursą gali būti įtrauktas Belos Tarro filmas. Tai pernelyg radikalus režisierius, juolab kad konkursinę programą dažniausiai skiriama konservatyviesniams žiūrovams. Nemanau, kad „Turino arklys“ („A torino lo“) bus paprastesnis už kitus Tarro filmus, bet nepasižiūrėjusi visos šių metų programos spėlioti apie Berlinalės atrankos pokyčius kol kas nedristu.

„Turino arklio“ anonsas žada nepakartojamą Tarro stilių, nespalvota, beveik be dialogų filmą, trunkantį 146 minutes. Išeities taškas – 1889 m. sausio 3 d. Turine įvykės incidentas su arkliu, kuriamė dalyvavo Friedrichas Nietzsche.

Pagrindinėje festivalio programoje bus parodytu ir dviejų vokiečių Naujosios bangos veteranų filmai. Pernyktis Berlinalės žiuri išpirmininkas Werneris Herzogas specialioje peržiūroje pristatys „Pamirštą sapnų rūsi“ („Cave of Forgotten Dreams“). Ekstremalias filmavimo aplinkybės mėgstančiam režisieriui vieninteliam iš kino kūrėjų buvo leista nusileisti į Chauvet Pont D'Arc rūsi pietų Prancūzijoje, kur rasti bene seniausiai Europoje piešiniai. Manoma, kad jie piešti prieš 30 tūkstančių metų. Režisierius pasirinko dabar madingą 3D formatą ir nusprendė pažvelgti į

mą ir siekė keršti. Fiennesas veiksmą perkelia į mūsų dienas ir pats kuria pagrindinį vaidmenį.

Net kelių konkursinių juostų filmografijoje matyturė Turkija. Dviem sėserių – Yasemin (režisierė) ir Nesrin (scenarijus autore) Samdereli filmas „Vokietija“ („Almanya – Willkommen in Deutschland“) paskokoja vienos šeimos istoriją, kuri prasidėjo 1964-aisiais, kai milijonas turkų buvo pakviesti dirbtī į Vokietiją. Dabartinių pirmųjų „gastarbeiterių“ palikuonys dažnai išgyvena tapatybės krizę ir klausia savęs, ar jie yra turkai, ar vokiečiai. Tai ir bus pagrindinė filmo tema. Seyfi Teomano filmas „Mūsu didžioji neviltis“ („Bizim Büyük Ėresizligimiz“, „Our Grand Despair“) – trijų vaidykstės draugų, kurių vienas gyvena Vokietijoje, meilės istorija.

Berlinalė, kaip visada, deklaruoja savo angažuotumą, nori diskutuoti apie svarbiausias šių dienų globalaus pasaulio problemas. Amerikiečių režisierius J.C. Chandoro filmas „Margin Call“, kuriame vaidina Kevinas Spacey, Jeremy Ironsas ir Demi Moore, nukels į 2008-uosius, į Volstritą, kur prasidėjo vis dar tebesiaurianti ekonominię krisę. Izraelio režisierius Jonathano Sagallo filmo „Lipstick“ heroinė – palestinetė, gyvenanti Londonے. Vieną dieną į jos duris pasibeldžia vaikystės draugė iš Ramalos. Jas abi sieja bendra paslapčis, kurios dalis – Izraelio kareiviai. Ulricho Kohlerio filmas „Mieganti negalia“ („Schlafkrankheit“) – apie vokiečių porą,

Apie tikroviškiausią meną

ATKELTA IŠ 1 PSL.

tiksiu, būtinai pasitikslinsiu, ar neklstu. Atrodo, tas trūkumas vis dar akivaizdus tarp profesionalų.

Čia gal visai tinkamas momentas užsiminti apie Dariaus Mikšio atstovavimo Lietuvai Venecijoje projektą.

Nelabai norėčiau komentuoti. Projektas man atrodo visais atžvilgiais nevykš, neįdomus.

Tačiau jis vėlgi provokuoja Lietuvos menininkų savigarbos klausimą...

Taip, gal nebent tuo požiūriu gali būti įdomu. Manau, jis intuityviai nori pasinaudoti savigarbos trūkumu. Spejū, remiasi vien intuicija, jo konceptualizmas man atrodo šleivias: neintelektualus, stokojantis žinių – klampaus proto konceptualizmas.



Mindaugas Navakas. „Dvi vazos“. Ekspozicijos fragmentas.
2005–2010 m.

Konceptualus (arba idėjų, arba pseudokonceptualus) menas dabar labai populiarus tarp jaunimo, ypač tarp skulptūros studentų. Kaip Jūs suprantate šią madą?

To galima buvo tikėtis ir tai yra neišvengiamą. Visada sekama sėkmės pagydziai. Jaunimo simpatijas yra laimėjusi Žakaičio galerija. O jo pasirinkta strategija – propaguoti tokio tipo meną. Jokia galerija pas mus tuo nuosekliai neuzsiemė.

Kažkada esat užsiminės, jog posūkis prie idėjų (nuo medžiagos) yra absoluciūiai logiškas ir dėl tos medžiagos nepasiekiamumo, ir dėl

studentų finansinių galimybių ribotumo.

Pastaruoju metu man labai patinka Darwinas. Vis pafantazuoju – o jei jo rūšių teoriją užklotume ant kultūros? Man atrodo, jis čia irgi tinka. Kultūra taip pat lyg gyvas organizmas, turi savo vystymosi dėsninumus. Anot mokslininko – išlieka stipriausia...

Pavyzdžiui, svarstant apie ekonomiškumą – jeigu būsi per brangus, neišgyvensi. Juk ekonominė padėtis apverktina. Ką gali jaunas autorius? Parašą rašymas čia nepadės. Aš ir pats savo studentus skatinu padaryti darbą naudojant kuo mažiau investicijų. Ir yra sėkmingų pavyzdžių. Dalis konceptualaus meno yra būtent tokios kilmės. Kuo didesnis miestas, tuo ši tendencija

reikšmingos ilgalaikės investicijos.

Ekonominis veiksnyis labai svarbus kalbant apie fizišką meną. Bet kuris fiziškas menas turi stiprų santykį su tikrove. O skulptūra – pats tikroviškiausias menas. Ne fotografija ar kažkas, nes visa, kas yra dviejų matavimų, yra iliuzija. Skulptūra turi artimą santykį su tikrove ir tiesiogiai apčiuopiamą poveikį. Tikrovė yra apčiuopama, fiziška. Viša kita yra vaizduotės žaidimai.

Gržkime prie parodos. Čia irgi yra gatavų daiktų.

Tarp dviejų pagrindinių objektyų turėtų užsimegztį dialogas, nes vienasis yra iki galvo padarytas grupė imituojant populiarų kiniiškų daiktų formas, o kitas sukomponuotas iš gatavų daiktų su papildomais elementais. Norėtusi, kad tarp jų kiltų įtampa.

Ready made’ui siūlyčiau žodį „ruošinys“. Nes skulptūra yra labai susijusi su paruošomis. Juk kai Mikelandželas kalė savo skulptūrą, jis nekalė jos tiesiai iš kalno. Marmuras natūraliai yra kalno pavidalo, o meistrui buvo pagal jo nurodymus atskeltas atitinkamas blokas. Ką jau kalbėti apie geležį, kuri natūraliu pavidalu yra rūda – uoliena. O plokštė ar vamzdis yra akivaizdus ruošinys.

Trumpiau tariant, atsiradus masinei gamybai, menininkams neišpasakyta padaugėjo ruošinių kūriniams?

Būtent taip ir yra. Man patinka suvokti medžiagas, su kuriomis dirbu, kaip ruošinys.

O kodėl daiktai kiniiški? Juk ne dėl šalies dydžio ar jų gaminamų daiktų dydžio. Kad masteliui esate neabejtingas, tai galima pastebeti plika akimi.

Mano darbuose yra grotesko. Tikiuosi, tai suvokiamas. Viskas prisiėjo nuo Tibeto. Prieš kokius penkiolika metų esu dalyvavęs Tibeto palaikymo renginiuose, organizavau „Lietuvos aido“ galerijoje parodą. Vėliau dar esu buvęs Pietų Korejoje, ten susiduriau su rytietyka pasaulyžiūra tiesiogiai. Gal tai ir ne visai kiniiškas požiūris, bet priešais labai panašūs – suformuoti konfucianizmo. Tie priešais man labai nepatiko. Dar vėliau, kai su didžiaisiais prekybos centrais pradedė rastis daugybė kiniiškų daiktų, pabandžiau juos naudoti. Idėjos émė rutuliotis.

Vadinasi, rytietykos produkcijos naudojimas (apversta forma) yra savo kūrinių pasipriešinimas?

Siekiau grotesko. Pagrindinis dalykas Rytuose, kuris man nepatiko, – nesiskaitymas su žmogumi.

Ironiška, kad masiniam vartotojui kiniiški produktai puikiai tinka. Pažiūros tarsi lieka nuošalyje.

Tai susiję procesai. Pavyzdžiui, didžiųjų valstybių politika Tibe-



Mindaugas Navakas

to atžvilgiu. Kaip bus nuspresta – ar galima pragmatiniai sumetimais atsisakyti esminių vertybų, ar ne?

Ziūrint į vazas, mezgasi pasakojimas... Viena rodo liežuvį kitai.

Viena vaza gal net panaši į gero vyno butelį, nes paguldyta tokiose improvizuotose édžiukėse.

Neva taip jis geriau išsilaike...

Manau, kad toks butelio gulymas vis dėlto susijes su papročiais. Mišių vynas kaip Kristaus kraujas. O édžiukės – Kūdikėlio gulymo vieta. Spėju, kad ši tradicija kilusi iš katalikiškų kraštų vyndarių.

Darosi įdomu... nedrįstu interpretuoti toliau. Žinau, kad ironija ir humoras Jums irgi svarbi kūriniu dalis. Ar yra absolūciai rimtų Jūsų kūrinių?

Neprisimenu, kad būčiau sukūręs absolūciai rimtų darbų. Neturiu socialinių aspiracijų su savo menu.

Tiesiogiai gal ir ne, bet netiesiogiai Jūsų menas nėra miglotas. Viskas labai konkretu.

Būna kūrinių, kurie turi vieną pranešimą, kur menininkas nori, kad žiūrovas jį suprastų tik taip, o

ne kitaip. Tokio kūriniu aš niekada nenorējau sukurti.

Jūsų medžiagų pasirinkimas jau savaimė nurodo galimas temas.

Tikriausiai. Bet mėgstu daugias luoksnį pyragą.

Tuomet koks santykis su interpretatoriais? Apie Jūsų darbus yra meno kritikų tekstų, kurie tokie įkvėpti, kad patys tampa meno kūrinius.

Neturiu jokių priekaištų. Malonu, kai domisi, bet tikrovė man svarbesnė.

O kaip sekasi interpretatoriams suvokti Jūsų kūrinių sumanymus?

Nepastebėjau, kad kalbėtų visai pro šalį. Čia mano nuomonė gal nėra tokia svarbi.

Ačiū už pokalbį.

KALBINO
MONIKA KRIKŠTOPAITYTĖ

Paroda veikia iki vasario 14 d. Kostiumo dizaino katedros galerija (prie „Titaniko“, Maironio g. 3, Vilnius) dirba antradienių–penktadienį 12–18 val.



AUTORĖS NUOTRAUKOS

Meilė ir neapykanta

Kas nekenčia kasmetinių apžvalginių tapybos parodų

Vidas Poškus

Mintis apie neapykantą lietuvių tapyboje paskatino eilinė tapybinė fiesta sostinėje – tradicinė Lietuvos dailininkų sajungos apžvalginė tapytojų paroda „Arkos“ galerijoje. Pagal pavadinimą, šiai metais ji dedikuota „žvilgsniui į save“. Skaitant kultūros savaitraščius ir kitokius realius bei virtualius leidinius, kyla pagrasta nuomonė, kad lietuvių tapybos labiausia nemégsta (ką ten nemégsta – nekenčia, net dreba iš įniršio ir pasibaurėjimo!) dailės kritikai. Jie (susibėgimai) kas antro save gerbiančio dailėtyrininkų echo nario arbą yra aršiai kritikuojami, arba oriai nutylimi. Tad analizuojame, kodėl lietuvių dailės kritikai (gal reikėtų rašyti ne lietuvių, bet Vilniaus?) nekenčia tapybos? Ar jie tikrai jos nekenčia?

Esu geros nuomonės apie savo kolegas ir nemanau, kad jie pasielgtų taip, kaip vienas prancūzų metnotyrininkas ir vadybininkas, apsilankę mūsų platumose pačioje Nepriklausomybės pradžioje. Paslaugų čionykštę pavedžiotas po dailininkų studijas ir galerijas, šis pilietis po visko pasakė, kad seniai matė tiek daug prastos tapybos vienoje vietoje. Viliuosi, kad ne viena(s) plunksnos brolis ar sesė taip nekalbėtų ir šioje 2011-ųjų parodoje surastų (ar bent jau pasistengtų rasti) tai, kas jam ar jai tikrai ir be galio patinka. Štai aš paminėčiau Broniu Gražį ir jo kraupiai ryškias psichodelines vizijas arba Raimondą Martinėnį ir jo ekspreivius darbus. Gražus (taip taip – gražūs), tik per daug kasčiūnaitiški Jūratės Mitalienės paveikslai. Mielos jautriosis Jūratės Bogdanavičiūtės faktūros. Duoklę taip pat atiduočiau savo jaunosioms tapybinėms simpatijoms – Monikai Furmanavičiūtei bei Jolantai Kyzikaitė (nors pastarosios darbas dėl silpnokos ir neįkinamai suvaldytos kompozicijos regisi prastesnis jos kūrybos kontekste). Mažyčiu atradimų man tapo balta ir neryški (beveik nesiskirianti nuo patamsėjusių galerijos sienu) Mariaus Strolios vertikalė. Simpatijų pasirinkimas didelis ir platus. Ir portretų, ir autoportretų, ir naturmortų, ir peizažų, ir batalinių kompozicijų. Kiekvienas norintis galėtų pasirinkti tai, kas atitinka jo pomėgius ir pasaulėžiūrą. Todėl visai tikėtina, kad lietuvių dailės kritikai greičiausiai nemégsta ne pačios Lietuvos tapybos ar atskirų jos atstovų kūrybos, o minėtų apžvalginių tradiciinių tapytojų parodų. Tai jau visai kitas reikalas...

Spėj, kad dailės kritikai kasmetinių tapybos šou nemégsta dėl keilių priežasčių. Pirmojo iš jų būtų buitinė, antroji – konceptual. Buitinė neapykantos priežastis glūdėtų pačios kolekcijos sudarymo principe. Šis tariamai demokratiškas (tariami, kadangi keloliuka autorų vis dėlto nebuvo priimta, o dar keletas taip pat gal būtų atmesta, tačiau ne-

sinorėjo grąžinti jiems tų varganų pinigu) atrankos aspektas yra viena iš silpniausių parodos vietų. Neartikuliotas tapybos demonstravimas su visais jos laimėjimais ir didžiausiais nuopuoliais dailės kritikams kelia irzlų pasibaurėjimą dėl tarkos ir sistemos nebuvo, dėl komplikuoto (ne)klasifikavimo. Negalima sakyti, kad absoliučiai nėra jokio klasifikavimo ir dėliojo i lentynėles. Jau kelintus metus lankydamas šiam renginyje matau labai aiškų hierarchinį kūrinių komplektavimo būdą. Pirmoje salytéje (toje, kur užlipus laiptais sukama dešinė) tradiciškai eksponuojami patys stipriaus. Stipriaus – aišku, labai sąlygiškas pasakymas. Gal reikėtų tarti – aktyviausi, šiuo metu žinomiausi. Ant laiptų – kažkas platiškai radikalaus ir ižūlaus (be

mi kur nors gilumon, prie šventovės tvoros ar net į automobilio baiginę. Ar tai demokratiška? Nemanau. Demokratijoje visi turi lygias teises.

Eksponavimas su skonio padidintu vertinimo prieskoniu lygiu teisių neįrodo. Moralas būtų tokis, kad šiuo parodu sudarymas tik formaliai yra demokratiškas (tai jau prima mūsų valstybės valdymo formą), iš tikrujų eksponuojama pagal kuo aiškiausią hierarchišką feodalinę piramidę, tik apverstą. Tad kam imituoti demokratiją ten, kur jos nėra?

Konceptualų neapykantos aspekta, o tiksliau, šiuo kasmetinių ir visų analogiškų renginių silpnybės, lemia jų sudarymo principai. Koks šito reikalo mechanizmas? Paprastai daroma taip: 1) sugalvojamas labai



Žygimantas Augustinas. Diptikas „Klonuoti“. 2010 m.

tais tapybą veikė? Kas buvo aktualu? Kas jai būdinga? Manau, kad nesudėtinga, tiesiog reikia eiti per tapytojų studijas, žiūrėti ir atrinkinti, mąstyti ir daryti apibendrinimus. Kadangi jau prakalbome apie skonį, tai panašiai būtų restoranė, į kurį atėjė klientai tikėjosi gauti skaniai iščiarkintą kepsnį, o gavo tik kraujuočių ir menkai išdarinėtą karvę. Beje, taip paruošoje parodoje – pavadinčia tokį paruošimą analitinu – visai kitaip atrodyti ir tie patys „silpniaus“ ar „netikę“. Blogame kontekste net pats geriausias autorius pasirodys mažu mažiausiai kvailai. Kalbant pavyzdžiais, į mūrų bei dumblų priželusią kūdrą įmestas pasaulio plaukimą čempionas panėsėtu elementarų varliną. Taip ir šioje parodoje neįkinino manę nei Dalia Kačiūnaitė, nei Simonas Skrabulis, nei Mindaugas Skudutis, nei Aloyzas Stasiulevičius, nei daugelius kitų. (Patikslinsiu, kad maurai ir dumbliai nėra né vieno tapytojo darbai – tai tik chaotiškos ekspozicinės visumos atitikmuo).

Stengiantis išsiaiškinti, kas nekenčia tos vargšės lietuvių tapybos, ir nustačius, kad dailės kritikai ją myli, tačiau galimai nemégsta ydingu būdu sudarytų apžvalginių parodų, žvilgsnis natūraliai krypsta į jos rengėjus. Kas jie konkretiai (vardai, pavardės, užimamos pareigos Lietuvos dailininkų sajungoje), nėra taip jau ir svarbu, nes šiuo atveju tiesiog nekvietuojomai tesiama sena ir gili apžvalginių parodų tradicija. O juk ne viskas, prie ko esame ipratę, yra gerai. Nelabai svarbu net ir tai, kaip jie save apibrėžia – kuratoriais (nors kuratoriniu darbu čia net nedvelkia – apie tai jau rašyta) ar tiesiog organizatoriai. Organizacinis darbas yra sunkus. Dėl to nekyla jokių klausimų. Išvaizduojuoja, kaip nelengva parodyti reikiama dėmesį tai didelei lavinai su paveikslu kai kurios po pažastimi atėjusių tapytojų. Kickvienam (o jų buvo beveik šimtas) juk reikia išaiškinti, kas yra kas, kokia yra paroda, iškinti, kad reikia duoti dviešimt ar keturiadesimt litų. Ironiška, bet jau vien tai, kad kažkas kasmet rengia tokį taip ne vieno kritiko nekenčiamą dalyką, rodo, kad jis vis dėlto mēgst, gal net myli lietuvių tapybą. Tas asmuo juk nepasiūnčia jos (tapybos) eiti smulkiai žingsneliai viena kryptimi.

Išsiaiškinus, kad ir rengėjai myli lietuvių tapybą, įtarimai nukrypsta į pačius tapytojus. Taip manyti verčia keletas labai buitiškų, bet pagrįstų argumentų. Kai aš matau paveikslą kreivais, susikusiais porėmiais (forma primenantį Dariaus ir Gi-



Bronius Gražys. „Miško fragmentas“. 2010 m.

jokių abejonių, šiai metais klonuoti Žygimanto Augustino veidai nuskyne visus laurus), antroje, trečioje, ketvirtijoje salėse (visose tose, kurios einama iki galerijos administracijos kabineto) esama ir to, ir to. Na, o jau paskutinėse dviejose (palėpese) – „blogiausiai“, „atlikę“ ar pan. Žodžiu, egzistuoja vertinamasis kriterijus, kurį atspindinė kolekcijos skaidymas salėmis. Ir pripažinkite, kad labai nemalonu atsidurti pačiam viršuje (net jei tavo darbas gal yra ir visai geras), nes tada jauties nurašytas ir pažemintas (nors ir palėpė). O gal tai ne vertinamasis pobūdis, o tiesiog tokia padaros kabintojų darbo specifika – sukabinę pačius, anot jų, įdomiausius, jie pavargo ir pačioje pabaigoje nesismulkino nei normaliai suderinti kaimynų, nei net žmoniškiai pakabinti pačių kūrinių (tai rodytų nuobodus lygiavimas vienodomis cilėmis – iki kaulų smegenų erziantis viršutinėse salėse). Vaizdas primena Pilies gatvę (regisi, kad ne LDS nariai ir jiems prijaučiantys, o žiemos metu sužvarbusi „Piliovės“ fauna suėjo į „Arka“ pasiūlytai) – ten ant stelažų prieš Šv. Paraskevos cerkvę taip pat dėliojama panašiu principu – linijomis. Tėn taip pat komerciškai nepaklausiaus nustumia-

rėno „Lituaniok“ propelerį, riebiai apsauginiu laku nuteptą, atrodo, taukais net žvilgantį paviršių arba kokius nors bjaurius auksinius, sidabrinius rėmus, tiesiog smaugiančius formatą, tikrai pradedu manyti, kad patys autoriai nemyli save. Ką gi, mazochizmas jau seniai yra tapęs mūsų tautiniu bruožu. Gal tai ir yra žvilgsnio į save esmė? Bet kam ta autoneapykanta kankinti garbius žiūrovus? Kitas šios pačių tapytojų neapykantos tapybų aspektas glūdi tuoose pačiuose koncepciniuose dalykuose. Apie vieną iš jų užsiminta jau anksčiau. Iš tikro – kai parodos tema formuojama gana aptakiai („žvilgsnis į save“), tai suteikia progą ją tiesiog ignoruoti. Na ar kelmas, katinas arba Vytauto Didžiojo majestotinė figūra tikrai atspindi žvilgsnį į save? Beje, turiu pasakyti, kad Ž. Augustino darbai koncepto prasme pataikė tiesiai į dešimtką ir jau vien dėl to būčiau jam skyrės ne garbingą vietą laiptinėje, o pačią garbingiausią salę – ir visą, vien tik jo baisiesiems veizolams.

Vis dėlto racionalaus mąstymo tapyboje – toje jausmų sferoje – labai dažnai trūksta ir aš esu šventai įsitikinęs, kad šiai nelengvai laikais (o kada jie buvo kitokie?), kai tapytojui iškyla dilema – ar pirkti baltų dažų tūbelę, ar augalinių riebalų grietinės produkto indelį, jau vien tapymo procesas įrodo neribotą atsiadavimą šiai seniai kai kurių nukarūnuotai ir palaidotai menų karalienei. O tai, kad neišsigasta ma bjaurių kritikų, abejingų kuratorių ir rodomas viešumoje, tik dar geriau įrodo atsiadavimą.

Galų gale, pagalvojau, o gal aš pats nekenčiu tapybos ar kasmetinių parodų ir todėl man regisi, kad kiti patiria analogiškas aistros? Ne, tikrai ne. Galerijos „Arka“ darbuotojai patvirtintų, kad paroda aplankiai net kelis kartus (tik paklausti, ar galima namo parsinešti eksponuojamų kūrinių kainoraštį, jie tiesiai šviesiai pasakė: „O kam? Jūs vis tiek nieko nepirksite.“ Tenorėjau ivertinti, kaip žvilgsnį į save finansine išraiška fokusuoja autoriai). Aš, kaip ir mano kolegos kritikai, parodos rengėjai ir patys tapytojai, myliu lietuvių tapybą kaip pati save, gal net dar labiau. O nuo meilės iki neapykantos, kaip skelbia seniai žinoma tiesa, – vienas žingsnis.

Paroda veikia iki vasario 19 d. „Arka“ galerija (Aušros Vartų g. 7, Vilnius) dirba antradienį-penktadienį 12–19 val., šeštadienį 12–16 val.

Gelbėjimosi ratus

Pasiūlymas Lietuvos pavilionui Venecijoje

Paulina Pukytė

Nors iš pradžių niekas lyp ir ne norėjo vargintis, šūmetinio Lietuvos paviliono Venecijoje klausimus pagaliau išsielijo į kultūrinės spaudos puslapius. Tačiau į tris man įdomiausius klausimus kol kas neatsakyta. Klausimai tokie: 1. Kodėl ši projekto reklamuojataarpdisciplininiu meno kūrėju sajunga, užuot pati siūliusi kurį nors menininką Lietuvos pavilionui? Sajungos pirmininko pasiūtas paskatinamasis elektroninis laiškas užbaigiamas taip: „Idėja tikrai nebologa, visi galės tapti Venecijos bienalės dalyviai.“ 2. Kodėl Darius Mikšio projekto grafinėje vizualizacijoje „visų“ Lietuvos dailininkų kūrinių vaizduojami kaip maždaug mikrobangų krosnelės dydžio (pasiskolinant kūrinių matavimo sistemą iš dailininkų Komaro ir Melamido) paketai, ypač jei

daugiausia žada dalyvauti „vaizduojamojo meno“ tapytojai? 3. O labiausiai man įdomu, kokiui būdu dalyvauti šiame projekte pasisiūlė jau anapilin išėjusieji? Jų sąraše ne vienas. Gal per mediumą, užmezgusį ryšį su anuo pasauliu? Nes juk, kaip teigama ŠMC tinklalapyje, „valstybės stipendijas gavę vaizduojamojo meno atstovai“ patys turi „siūlyti savo kūrinius kolekcijai“, parinkę sukurtuosius būtent stipendijos gavimo laikotarpiu.

Jaučiu, į šiuos man labai rūpimus klausimus atsakymą taip ir nesulaiksiu. Be to, iš straipsnių šiame savaitraštyje ir kitur matyti, kad kritinė mintis minėtam projektui kol kas gerokai nepalanki. Rašoma, kad projektas, nors ir nuolatos koreguojamas, laikosi „keistos taktikos – jokiu būdu nekeisti sugedusio produkto, bet jį vis bandyti

prakišti nauju ipakavimu“ (Kęstutis Šapoka, „Subjektivūs pastebėjimai apie projektą „Už Baltos užuolaidos“, www.artnews.lt). Bet sutikime iš su tuo, kad dabar taip imti ir išmesti ši projektą į šiuksliadėž būtų nei šis nei tas, tiesiog gėda, tai įžestų bei pamintų ne vieno prisdėjusio ir prabalsavusio garbę ir orumą. Ką daryti? Bet kokios kultūrinės kritikos vartotojai-nekentėjai visada „argumentuoja“ savo neapykantą taip: „Kritikuoti visi gali, o jūs pasiūlykite ką nors geresnio.“

Štai aš vieną kartą ir pasiūlysiu – kaip išgelbėti Lietuvos Venecijoje projektą, nekrentant veidu į purvą. Iš tikro juk reikia tik labai nedaug. Siūlau: palikti Darių Mikšį Lietuvos paviljono „kuratorium“, kad pasikeitimis iš pirmo žvilgsnio neatrodytu esminis – tie, kurie nereikia, jokio pasikeitimo net ir ne pastebės. Tačiau Mikšys savo ruožtu turėtų kviesti į Lietuvos paviljoną ne „visą Lietuvą“, o tik vieną menininkę – mane (jau girdžiu protesto šūksnius „o kodėl tave?!“, bet nesinervinkite, čia dar ne viskas), nes aš turin geresnę idėją. Aš, savo ruožtu, pakviesčiau, arba, tiksliau, apro prijuočiau puikų Maksimo Tyminko kūrinių, rodyt Baltarusių meno parodoje Vilniuje, „Penkios lyriškės dainos apie fiziką“, kuriame dalyvauja penkiasdešimt vizualių Baltarusijos dailininkų. Ir viskas.

Sutikite, mano projektas – krištolo grynumo. Konceptijoje nebėra plyšių ir vidinių prieštaravimų.

Nebéra Šapokos aprašytu smėlio pilį, t.y. naivų dailininkų apgaudinėjimo. Išsaugomas tiek organizatorių, tiek Lietuvos menininkų orumas. Isleika ir geroji idėjos esmė: apropriacija, kuravimas kitų rankomis, neva plačios menininkų bendruomenės neva pristatymas neva demokratiniu principu (kurie turi gražų balsą). Be to, mes, lietuvių, dar kartą (kaip mėgstame) altruistiskai padedame savo užguitiems „mažiesiems“ broliams Baltarusiams, kartu propaguodami ir LDK idėjas. Ir mišija, ir nauda visiems.

Dabar – prie praktinių dalykų. Kadangi Mikšys jau išrinktas, idėja mano, o kūriniys – Tyminko, nesavaudžiai siūlau pinigus už projektą padalinti mums trimis po lygiai.

Katalogas – jau išleistas. Lietuvių kūrinių vežti nebereikės – sutauptysi me lėšų. O ką laikytu už Baltosios užuolaidos? Ir šią projekto dalį apgalvojau. Kaip ir sakiau, mano idėja – be priekaištų. Už Baltosios užuolaidos sustatymė Baltarusių dailininkų chorą (i Veneciją juos nubesimė sunkvežimiui, kuriuo turėjo vykti lietuvių šedevrai, taip parodos biudžetas neišaugs). Kai tik Lietuvos paviljono Venecijos bienalėje lankytuojai(s) panori pažvelgti už užuolaidos (o kad visi užsukę panorės, jokių abejonių man nekyla), Darius atskleidžia ją, o ten – gyvas choras! Ir iškart uždainuoja apie fiziką. Ar ten lietuvių, ar Baltarusių ir koks tarp jų skirtumas, niekam iš lankytuojų tikrai neparūps. Lankytuojai(s), sujaudinta(s) dainos, iškart

griebiasi vartyti dainuojančiųjų kūrybos katalogą, patikusį balsą susieja su meno kūriniu, galbūt net daug guvau traukia piniginę... Tačiau norintys išsigyti patikusį darbą turi patys vykti į Baltarusiją jo parsivežti. Tęgul tokiu būdu palaiko merdėjanti šalies turizmą ir patiria naujų išpūdžių, o mes sutaupysime kūrinių transportavimui skirtas lėšas. Tiesa, dainuojančius Baltarusių menininkus teks keletą mėnesių maištinti, bet tai neturėtų daug kainuoti, jie juk pripratę prie sunkių sąlygų, be to, griežta dieta tik sudvasins jų balsus. O miegoti galės ten pat, už užuolaidos, ant čiužinukų.

Liekai tik viena maža problemėlė – ką daryti su savo darbus jau pasiūliusiais Lietuvos dailininkais. Bet ir jie išsprrendžiamas. Tie, kurie, anot Šapokos, priemė Mikšio projektą kaip bajori, supras, kad mano projektas tikrai geresnis ir nereikš jokių pretenzijų. O tiems, kurie nuoširdžiai mano dalyvausiantys, reikia tiesiog nesakyti, kad projektas pasikeit. Jie ir nesužinos. Tiesa, gali pasigesti žadėtojo katalogo. Bet kadangi Baltarusių katalogas jau yra, o pinigai leidybai paskirti, siūlau lietuvių katalogą vis tiek išleisti, tik niekur jo nevežti. Jis šiaip ar taip labiau reikalinas čia, nei Venecijoje. Dailininkai katalogu tikrai pasidžiaugs. Visi liks patenkinti.

Gerbiajamoji tarpdisciplininkų sajunga, kuriai juk ir aš priklausa, prašau aktyviai palaikyti ir papraguoti šią paviljono gelbėjimo idėją.



Plieninių kiaušų epas

Nauji filmai – „Myliu kulką tavo širdyje“

Živilė Pipinytė

Donato Vaišnoro „Myliu kulką tavo širdyje“ (Lietuva, 2011) – tikras „offinis“ filmas. Jis sukurtas už menkus pinigus, mėgėjiskomis sąlygomis, dauguma filme pasirodantių žmonių, kaip supratau, yra ne profesionalūs aktoriai. Režisūra ar dramaturgija neperžengia studentiškų etiudų lygio, ypač tai akivaizdu scenose, kai pagrindinės herojės Marijos (Eglė Nes) motiną vaidinančią Airidą Gintautaitę desperatiškai pasakoja savo istoriją, kuri režisieriui visiškai nesvarbi. Mizanscenos nykios, labiausiai Vaišnoras mėgsta personažus pastatyti kadro pakaščiuose, tarp jų bus gatvė, du fotelialai ir pan. Arba atvirkščiai: du personažai eina žaliai juosta tarp dviejų gatvių, kuriomis važiuoja mašinos. Lovos scena primena moteriškų romanų iliustracijas: herojai guli tiesiai priešais kamerą, prisidengę šilkiniu apklotu. Stilius nevientis: praradusi nekaltybę Marija paneria vonioje, kurios vanduo

ryškiai raudonas. Kai motina ją ištraukia, kamera dar ilgokai megaujasi kruvinu telitiškavimu. Na, o scena, kai Marija priešais veidrodį dažosi lūpas, o paskui prasideja filmo atomazga, padvelkia tokia Martino Scorsese „Taksisto“ parodią, kad net pradedi abejoti, ar visas „Myliu kulką tavo širdyje“ nuo pirmo iki paskutinio kadro néra juano lietuvių kino parodija. Ypač kai girdi neįmanomai gremždiškus dialogus. Pasakyčiau, kad žmonės taip nekalba, bet žmonės, kurie vienais (įmanomais ir neįmanomais) būdais nori pasirodyti sąmoningi ir giliūs, ko gero, kalba būtent taip.

Epizodai ilgi, jų prasmę suprant bematant, todėl žiūrint filmą, kurio veiksmas sutelpa į dvi paras ar net šiek tiek daugiau, lieka laiko pagalvoti ir apie tai, kas nesusiję su Vaišnoru pasakojama istorija apie režisierių Donatą Vaišnorą, kuris naktį Vilniuje sutinka žavią paauglę Mariją, išgelbsti ją nuo ikyraus persekiotojo, parsiveda pas save, atima nekaltybę ir dar pasitycioja. Bet

Vaišnoras nekaltas. Jų tokiu paverči mylima moteris. Vaišnoras negali atsitokėti po to, ką jam padarė mylimoji Giedrė (žr. ankstesnį režisierių filmą „Giedrė“). Marija supranta, kad Vaišnoras nekaltas, ir pamilsta jį iš visos širdies. Finale ji tai pabandys paaiškinti meile nebebetinčiam Vaišnorui.

Kaip supratote, „Myliu kulką tavo širdyje“ iš tikrujų yra „Giedrės“ tėsinys. Giedrė nepasirodo, bet Vaišnoras ją prisimena ir lyginia su kitomis moterimis. Moterys ir yra pagrindinė filmo herojaus problema. Jis jas nuolat kaltina. Jos visos yra apgavikės, manipuliuojo, kekšės... Sąrašą būtu galima testi, bet jis toks standartinis lietuvių kinui, kad neįdomu. Pagrindinį kaltinimą Vaišnoras formuluoja taip: „Moterys nemoka atsiduoti.“ Būtų juokinga, jei nebūtų taip graudai: trisdešimtmetis vyras yra išitikinės, jog moterys turi jam atsiduoti ir dar būti dėkingas, kai jis vėliau jas išplūs ir pažemins.

Matyt, todėl, kad moterys nemo-



ka atsiduoti, Vaišnoru kiaušiai tapo plieniniai. Herojus nuolat kalba apie savo plieninius kiaušus be jokios ironijos. Pirma reakcija į filmą: atrodo, kad režisierius tyčiojasi iš žiūrovių, kurie prieš savo valią priversti tapti mazochistais ir žiūrėti į jo niekią pastangas vienu metu būti režisieriumi, aktoriumi, personažu ir meilės kankiniu. Bet, kaip jau užsiminau, tai, kas vyksta ekranė, yra taip aišku, kad didesnė filmo žiūrėjimo laiko dalį gali skirti įvairiomis hipotezėmis. Ir tada pagalvoj, kad gal viskas yra atvirkščiai. Tai režisierius yra mazochistas. Jis patiria malonumą rodydamas Donatą Vaišnorą kaip infantilių save įsimylėjusių būtybę, kurios veido nepalieka zombio išraiška, žmogų,

nesugebantį mylēti kitų, nykų nacionalistą („dar negimė tokis lietuvis, kuris dėkotų ruskiui“), atstumiantį ir žiaurų patiną, kuris susijaudina tik ižieides moterį. Trumpai tariant, Vaišnoras patiria pasitenkinimą, kai visi jį mato būtent tokį – ne tik nevykėli mačo, bet dar ir nevykusį režisierių, kurio filmuose moterys nuolat erotiškai valgo ledus ir iš tikrujų net tos nekaltos jau yra paramerktos būti kekšemis.

Kai finale Vaišnoras pasirodė nuogu torsu, apsivyniojęs klubus rankšluosčiu, pagalvojau, kad pagaliau pamatysi tuos plieninius kiaušus, apie kuriuos jis kalbėjo visą filma. Bet ne. „Myliu kulką tavo širdyje“ pabaiga akivaizdžiai žada dar vieną Vaišnorą epo tėsinį.

Viena švente per daug

Krësle prie televizoriaus

Visada kategoriška Julija Latynina praėjusių savaitę savo laidoje per „RTVi“ tvirtino, kad juo daugiau tauta kalba ir prisimena praeitį, tuo blogiau jai klostosi reikalai dabar. Pamatės ateinančios savaitės LRT programą, prisiminiau ši teiginių. Kitą savaitę mūsų laukia dvi šventės. Viena sena, kita nauja.

Vasario 16-oji primins tą dieną, kai buvo įgyvendintas vienas originaliausiu XX a. projektų – atkurtu Lietuvos valstybę. Tiksliau, materializuotas mitas apie neprilausomą lietuvių valstybę. Nesi istorikas, bet viešoje erdvėje pasigendu pavarstymu apie tai, kuo paviro šis projektas. Man kažkodėl atrodo, kad visos būsimos lietuvių valstybės silpnybės Jame jau buvo užprogramuotos. Pirmiausia, neapykanta rums bei lenkams ir mažos valstybės hermetiškumas, laikomas jo priviliumu. Bet vėtoj diskusijų apie dabartį televizija vėl rodys filmus apie Nepraklausomybės akto signatarus, Nacionalinių premijų teikimą, vėliau pakeliamą, mišias ir panašius oficiozinius ritualus, turinčius kelti tautos dvasią. Matyt, esu išsigimės lietuvis, bet manęs tai nejaudina. Greičiau atvirkščiai, verčia prisiminti „brandaus socializmo“ demonstracijas. Visi tie praeities šlovinimo reliktai atrodo labiau skirti valdantiesiems – suteikia jiems galimybę pasirodyti svarbiausiais tautos patriotais. Ypač prieš rinkimus.

Nauja šventė – Valentino diena – liudija rinkodaros triumfą. Pirmiausia ji turi kelti asociacijas su dovanomis – tomis, kurias dovanoti, ir tomis, kurias gaumi. Tai – tikroji liaudies šventė, juolab kad susijusi

su seksu ir erotika ir net vyksta maždaug tuo laiku, kaip ir viduramžių karnavalai. Kai Michailas Bachtinas rašė savo didžią veikalą, ko gero, negalėjo išsivaizduoti, kaip karnavalinė stichija atgims XXI a. pradžioje, kokia ji taps galinga, kai susilies su masine vartojimo kultūra. Šią šventę žada minėti visos komercinės televizijos. Jos tokios pat konseratyvios kaip ir LTV, todėl vėl bus gausu kvailų amerikietiškų komedijų apie seksą arba jo sintetinius pakaitalus.

Nors ir keiksnėjų retrogradišką LTV, šiekart jos programoje – net keli vertingi lietuviški filmai. Du iš jų supaprūdė Raimondas Vabalas. Vienas profesionaliausiu ir bene originaliausius lietuvių režisierius buvo tikras patriotas tada, kai juo būti buvo iš tikrujų pavojinga. 1983 m. „*Skyrydis per Atlantą*“ (LTV, 16 d. 22.05) yra tikro patriotizmo aktas, o ne duoklė konjunkturei. Kartais man atrodo, kad filmas gimbė iš poreikiu priminti iš pirmo žvilgsnio beprasmisko poelgio grožį. Ir tai, kad tik didelės nelaimės sujungia tautą. Darius ir Girėnas buvo bene pirmieji naujosios valstybės kuriamos mitologijos didvyriai. Simbolika pora. Kaip broliai Grimmiai ar kokie nors drakonų nugalėtojai. Tokias mėgsta legendų kūrėjai. Kas dabar būtų tokia simbolika pora? Bijau, kad Gražulis ir Uoka, ginantys mus nuo demoniškų homoseksualų. Ir nuo laisvamaniškos Eurobos. Kviečiantys grįžti į mažą uždarą šalį, kur visi dauginasi teisingai.

Paskutinis Raimondo Vabalo filmas „*Miškais ateina rudo*“ (LTV, 12 d. 18.05) – Mariaus Katiliškio ro-

mano ekranizacija. Režisierius bandė atkurti tarpukario Lietuvą, kuriuos jis, Paryžiuje gimęs diplomato sūnus, negalėjo prisiminti. Gal todėl ji nutwicksta tokios auksinės nostalgijos šviesos, nors meilės trikampis filme ir žada tikrą aistrų dramą, kurios pagrindines herojes suvaidino Nijolė Narmontaitė ir tuometinė gražiausia Lietuvos mergina Ingrida Mikelsonytė.

1990 m. pasirodė Jono Vaitkaus filmas „*Strazdas – žalias paukštis*“ (LTV2, šykar, 11 d. 19.05) atrodė nelabai pavykšs bandymas perkelti garsų paties Vaitkaus spektaklį, sukurta pagal Sigito Gedos poemą ir Broniaus Kutavičiaus muziką. Stačiakas, salygiškas, nufilmuotas paviljone reginys, regis, prieštaravo kino prigimtiai. Idomu, kaip filmas atrodis dabar, kai įvairios naujos technologijos gerokai paleidė kino vaizdo prigimtį. Unikali Rimgaudo Karvelio dokumentinė kronika „*Lietuvos valstybinio jaunimo teatro metraštis. 1965–1975*“ (LTV2, 13 d. 17.50) leis įsitikinti, kaip pasikeitė ne tik teatras, bet ir mūsų išsivaizdavimas apie tai, kas yra kūryba.

Tradicinio kino gerbėjų laukia ne tiek ir daug premierų. Skaitydamas programas, kartais suabejoju jų sudarytojų protiniai gebėjimais. LNK (šykar, 11 d. 21.10) skelbia premierą – „*Bridžitos Džouns dienoraštis. Ties proto riba*“ (2004). Galima pasidomėti, kuri televizija šio filmo nerodė bent vieną kartą, bet tuščia jo. TV3 anonsai visada originaliausiai. 12 d. 22.25 rodoma Franciso Fordo Coppolos gangsterių sagą, vieną svarbiausią kino istorijoje filmų „*Krikštatėvis*“ (1972) pristato taip,



„Laimingos pabaigos“

kaip supranta: „trileris“. Ilgas (filmas trunka 2 val. 58 min.) hipnotizuojantis pasakojimas apie penkių gangsterių „šeimų“ krikštatėvių Doną Korleonę ir jo sūnų likimus, kai mafiozai 1945 m. persikėlė į Niu-jorką, yra ir kelių dešimtmecijų JAV istorija. Režisierius sąmoningai rinkosi tuomet nežinomus aktorius – Alą Paciną, Jamesą Caaną, Diane Keaton ir tik vieną didžiajų žvaigždė Marloną Brando, kad ekrane atsirastų ir kronikos, istorinio dokumento išpūdis. Coppola kažkuo primena filmo personažus – megalojanas, ekstravertiška asmenybė, tironas, siekiantis tobulumo net menkiausiose detalėse. Neįtikėtina filmo sėkmė visame pasaulyje, antrojo „Krikštatėvių“ ir „Šių dienų Apokalipsės“ triumfas pavertė Coppolą vienu naujojo kino simboliu. Pastaruoju metu jis kuria nebrangių filmus, prodiusuoją savo dukters Sofios darbus.

Smalsu bus užmesti akį į mokslelio Javiero ‘Fox’ Patrono filmą

„*Kitoje dangaus pusėje*“ (LTV, 13 d. 23.15) – gausiuojo herojų likimai susikerta po Meksiko dangumi. Dono Rooso „*Laimingos pabaigos*“ (LNK, šykar, 11 d. 01.35) pasakoją tris istorijas, kuriose susitinka kelionių filmo personažų. Išeities taškas tokis: režisierius siūlo moteriai, kuri prieš 19 metų atsisakė kūdikio, surasti sūnų ir kurti filmą apie jo paieškas. Tradicinių siaubo filmų gerbėjai turės galimybę pamatyti pirmojo „Pjūklo“ režisieriaus Jameso Wano 2007 m. filmą „*Mirtina tylla*“ (LNK, 12 d. 00.35), kurio heroinas grįžta į gimtajį miestą tirti paslaugingos savo žmonos mirties. Mačiuiems ne vieną teatro ir kino „*Makbetą*“ siūlau užmesti akį į ne-tradicinę australo Geoffrey Wrighto 2006 m. ekranizaciją (BTV, 12 d. 23.15). Shakespeare'o tragedijos veiksmas perkeltas į šių dienų Melburną, o pagrindinį vaidmenį kuria Samas Worthingtonas.

Jūsų –

JONAS ŪBIS

Anonsas

Ciklas „Italų kino klasikai“

Ši penktadienį „Skalvijoje“ prasidėsiantis ciklas „*Italų kino klasikai*“ gali būti paskutinis kartas, kai dideliame ekrane bus galima pamatyti šiuos italų kino režisierų Vittorio De Sicos, Federico Fellini, Michelangelo Antonioni, Bernardo Bertolucci, Ettore Scolos, Giuseppe Tornatore, Lilianos Cavani filmus. „*Lietuvos kine*“ saugomų filmo kopijų likimas neaiškus, todėl verta pasinaudoti proga ir pasižiūrėti pamirštus filmus, kuriuos sieja vienos bendras bruožas: filmai keiciasi, brečta kartu su mumis, juos žiūrinčiai, bet išsaugo tai, kas juose vertingiausia.

Kiekvienas ciklo filmas kuo nors ypatinges. Federico Fellini Europos žlugimo vizija filme „*Ir laivas plaukia*“ (1983) pritrenkia savo dekidentišku puošnumu. Tas simboliskas laivas, kuriuo 1914-aisiais atsišveikinti su operos divos palaiakis plaukia jos ištikimi gerbėjai, atspindinė socialines klases, ir skirtingus jų atstovų požiūrius, bet pirmiausia paties Fellini nuojautą, kad ta kultūra, kurią jkūnija mirusį dainininkę, taip pat netrukus išnyks.

Prarasto laiko ilgesys gaubia ne

vieną šio ciklo filmą. Ettore Scolos „*Baliaus*“ (1983) šokių salėje, kur renkasi pati įvairiausia publika, pagrindinis herojus taip pat yra laikas. Neišeinant iš aptriūšusios salės, filme prabėga keliasdešimt Europos istorijos dešimtmeciu ir svarbiausios personai. Visa tai parodoma šokiu, skirtingu epochų kostiumais, atributais, tarsi atgijusioms prancūzų poetinio realizmo žvaigždėmis. Balias tēsiasi, nors keiciasi jo herojai, muzika, mados. Kitas Scolos filmas „*Šeima*“ (1987) pasakoja vienos Romos šeimos istoriją pusbimieji naujausios Italijos istorijos metų fone. Nuo tada, kai mažas berniukas pradėjo suvokti save, iki tos akimirkos, kai senasis profesorius (Vittorio Gassman) suvokia, kad jo laikas baigiasi.

Nostalgija dvelkia ir Bernardo Bertolucci „*Pavogtas grožis*“ (1996). Jį vieną garsiausiu 7-jo dešimtmecio maištininkų sukūrė po ilgos pertraukos grįžę į gimtinę. Toskanos ir jaunosis Liv Tyler, kurios herojė ieško Italijoje savo nežinomo tėvo, grožis surzino ne vieną režisieriaus gerbėją. Bet filmas nėra tokis paprastas, kaip gali pasirodyti iš pirmo žvilgsnio. Viloje, į kurią pasisvečiuoti atvyko jaunoji amerikietė, susirinko simboliskos figūros, bet

kartu ir marga publika, nes beveik visi jie – 1968-ųjų kartos maištininkai. Režisierius nori suprasti, kuo jie tapo, kaip jie mąsto, ką jaučia gyvendami naujoje Europoje, už kurią kovojo. Ko gero, labiausiai jie jaučia prabėgusio laiko grožį.

Seniausias iš rodomų filmų – italių neorealizmo klasikos Vittorio De Sicos komedija „*Itališkos vedybos*“ (1964) – primins tuos laikus, kai italai katalikai negalėjo skirtis ir ieškojo būdų, kaip atsikratyti nusibodusios antrosios pusės. Primins ir vieną garsiausią kino duetu – Sophia Loren ir Marcello Mastroianni. I vieną garsiausius De Sicos filmų – neorealinius „*Dviračių vagis*“ ape-

liuoja ir Maurizio Nichetti komedija „*Muilo vagys*“ (1989).

Italų kino aukso amžių, kuris siejamas su neorealizmu, filme „*Naujasis „Paradiso“ kino teatras*“ (1988) prisimena Giuseppe Tornatore. Tai autobiografinis pasakojimas apie mažą berniuką, kuris susidraugauja su kino teatro mechaniku ir tarsi į stebuklingą olą žengia į kino pasaulį. Šis filmas – vienas gražiausiu ir vieną garsiausiu (nes apdovanotas „Oskaru“) meilės kinui prisipažinimų. Iš neorealinių kino išaugo ir unikalus režisierius Francesco Rossi. Jo filmas „*Paskelbtos mirties kronika*“ (1987) – viena labiausiai pavykusių Gabriele Garciaus Mar-

quezo prozos ekranizacijų.

Italų kinas sunkiai išsivaizduojamas be meilės istorijų. Cikle – ir du filmai, kur tos istorijos drastiškos, netikėtos. Giuliano Montaldo „*Akių auksiniais rėmeliais*“ (1987) dar palyginti nedrašiai pasakoją homoseksualios meilės istoriją Mussolini valdymo metais. Lilianos Cavani filmo „*Naktinis portjė*“ heroinė po daugelio metų sutinka savo kankinį – SS karininką. Karo metais koncentracijos lageryje ji buvo jo meilužė, erotinių eksperimentų auka. Bet laimingą karą baimus pa-miršusių moterų traukia kankintojas, atsidūręs visuomenės dugne – apgailėtinės viešbučio naktinis portjė. Charlotte Rampling ir Dirko Bogarde'o duetas iki šiol jaudina, nors filmas prarado tą kontroversiją priekšon, kuris jį lydėjo iš pradžių.

Užtat Michelangelo Antonioni „*Raudonoji dykuma*“ (1964) nutvilką kaip ir anksčiau. Filmas apie vienatvę ir tuščias pastangas patirti tikrus jausmus kažkada vadintas industrijinės epochos susvetimėjimo metafora. Epocha jau kita, bet Monica Vitti herojės išgyvenimai tokių pat suprantamų. Tikras kinas yra amžinas. Italų klasikai siūlo tuo tuo įsitikinti dar kartą.

Ž. P.



Parodos	Pamėnkalnio galerija	Žydų kultūros ir informacijos centras	BURGUNDO KUNIGAIŠYTĖ
VILNIUS	<i>Pamėnkalnio g. 1/13</i>	<i>Mėsinų g. 3A/5</i>	<i>Žiemgalos žmonės ir kitų</i>
Nacionalinė dailės galerija	<i>Konstitucijos pr. 22</i>	<i>Aloyzo Stasiulevičiaus paroda „Vilniaus getas“, skirta Lietuvos žydų holokausto 70-mečiui</i>	Rusų dramos teatras
	<i>XX a. Lietuvos dailės ekspozicija Algimanto Švėgždos (1941–1996) tapyba, grafika, piešiniai nuo 11 d. – paroda „ZOO“ fotografija.</i>		<i>11 d. 18 val. – V. ir E. Juozapaičių koncertas „Negaliu nemylėti...“</i>
	<i>Kaunas. Paskutinis sovietmečio dešimtmetis“</i>		<i>12 d. 11 val. – J. Šiuckio „TRYΣ PARŠIUKAI“ Rež. – J. Šciuckles</i>
Vilniaus paveikslų galerija	<i>Didžioji g. 4</i>	<i>Galerija „Aukso avis“</i>	<i>12 d. 18 val. – A. Gribojedovo „VARGAS DÉL PROTO“. Rež. – J. Vaikus</i>
	<i>Chodkevičių rūmų klasicistinių interjerų Lietuvos dailė XVI–XIX a.</i>	<i>Savičiaus g. 10</i>	<i>13 d. 12 val. – S. Maršako „KATÉS NAMAI“ Rež. – A. Uteganovas</i>
	<i>Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai Vlado Drėmos darbų paroda Elenos Knukštaitės tapybos darbų paroda</i>	<i>Bronės Neverdauskienės paroda „Civilizacijos receptai“</i>	<i>13 d. 18 val. – M. Macevičiaus „PRAKEIKTA MEILĖ“ (pagal P. Sanajevos apysaką „Palaidokite mane už grindiuostės“). Rež. – A. Jankevičius</i>
Taikomosios dailės muziejus	<i>Arsenalo g. 3 A</i>	<i>Pylimo galerija</i>	<i>17 d. 18 val. – M. Poli „ŽYDRASIS ROJUS“ Rež. – M. Poliščiukas</i>
	<i>Mados paroda „Art Deco stilis (1918–1939)“ iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos Paroda „Karalienės Viktorijos laikų mada 1830–1900 m.“ iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos Paroda „Gotika. Renesansas. Barokas – Valdovų rūmų interjero vertėbės“ Paroda „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų radiniai“</i>	<i>Pylimo g. 30</i>	<i>18 d. 18 val. – F. Veberio „KVAILIŲ VAKARIENĖ“. Rež. – M. Poliščiukas</i>
Lietuvos nacionalinis muziejus	<i>Naujasis arsenala</i>	<i>„Vitražo manufaktūra“</i>	Vilniaus teatras „Lélė“
	<i>Arsenalo g. 1</i>	<i>Stikių g. 6</i>	Didžioji salė
	<i>Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija Lietuva carų valdžioje; Lietuvos valstiečių būties kultūra; Kryždirbystė Paroda „Lietuvos Sentikių bažnyčiai 300 metų“ Paroda „Žiemos virsmas“</i>	<i>iki 16 d. – paroda „Vitražas 2010“</i>	<i>12 d. 12 val. – S. Siudikos „PRINCESĖ IR KIAULIAGANYS“ Rež. – A. Mikutis</i>
Senasis arsenala	<i>Arsenalo g. 3</i>	Meno galerija „Kunstкамера“	<i>13 d. 12 val. – S. Maršako „KATÉS NAMAI“ Rež. – A. Mikutis</i>
	<i>Lietuvos proistorė</i>	<i>Ligoninės g. 4</i>	<i>19 d. 12 val. – Just. Marcinkevičius „GRYBŲ KARAS“ Rež. – A. Mikutis</i>
Kazio Varnelio namai-muziejus	<i>Didžioji g. 26</i>	<i>Žibunto Mikšio (Prancūzija) ir Rainerio G. Mordmühlerrio (Vokietija) darbų paroda „Draugystės kūriniai“</i>	Mazoji salė
	<i>K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija Lankymas antradienį – šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 1644</i>		<i>11 d. 18.30 – „PASVYDO“ (A. Strazdo eilėraščių pamatmai suaugusiems). Rež. ir dail. – A. Bagociūnaitė-Paukštienė</i>
Bažnytinio paveldo muziejus	<i>Šv. Mykolo g. 9</i>	Kauno paveikslų galerija	<i>12 d. 14 val. – R. Mikučio „LIUNÉS NUOTYKIAI“ Rež. – A. Grybauskaitė</i>
	<i>Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija Paroda „Vilnius bernardinės: kasdienybė ir šventės. Archeologinių tyrinėjimų medžiaga“</i>	<i>K. Donelaičio g. 16</i>	<i>12 d. 18.30 – K. J. Galczyński „ŽALIOJO ŽASINÉLIO TEATRAS“ Rež. ir dail. – A. Mikutis</i>
Šiuolaikinio meno centras	<i>Vokiečių g. 2</i>	<i>iki 20 d. – paroda „Geriausias 2010-ųjų kūrinys“</i>	<i>13 d. 14 val. – N. Indriūnaitė „SNIEGUOLĖ IR SEPTYNI NYKŠTUKAI“ (pagal brolių Grimmų pasaką). Rež. – N. Indriūnaitė</i>
	<i>Paroda „If it's Part Broke, Half Fix it“ Carsteno Nicolai paroda „Pionier“ ŠMC skaitykloje eksponuojamas Kaselyje vykusios parodos „Documenta 5“ archyvas iki 13 d. ŠMC vitrinoje – Antano Gerliko paroda „Adatos akis“</i>	Galerija „Meno parkas“	„Menų spaustuvė“
		<i>Rotušės a. 27</i>	<i>11 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „8 KVADRTINIAI METRAI“. Choreogr. – G. Ivanauskas (G. Ivanausko teatras)</i>
LDS galerija „Kairė-dešinė“	<i>Latako g. 3</i>	<i>Retrospektyninė porceliano paroda</i>	<i>12 d. 12 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „EGLĖ ŽALCIŲ KARALIENĖ“ Rež. – S. Degutytė („Stalo teatras“)</i>
	<i>iki 19 d. – Augusto Bidlausko kūrybos paroda „Žmogus“</i>	Maironio lietuvių literatūros muziejus	<i>12 d. 14 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „NEKLAVINÉ, JULYTE!“ Rež. – A. Dilytė</i>
„Arkos“ galerija	<i>Aušros Vartų g. 7</i>	<i>Rotušės a. 13</i>	<i>12 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „NUTOLĘ TOLIAI“ (pagal P. Širvį). Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė“)</i>
	<i>iki 19 d. – tapybos paroda „Žvilgsnis į save“</i>	<i>„Juozui Kražiukui – 100“ „Sugrižimai“ (Viktorui Katiliui – 100) „Rašiau iš meilės“ (Alej Rūtai – 95) „Pauliui Širvui – 90“ Aldonos Ruseckaitės tapyfijos</i>	<i>13 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „ŠLAIŠVINTI ŽANA“ (pagal J. Anouilhau pjesę). Rež. – I. Stundžytė (teatras „Atviras ratas“)</i>
„Akademijos“ galerija	<i>Pilies g. 44/2</i>	Kauno fotografijos galerija	<i>15 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „DRASI ŠALIS (LIETUVOS DIENA)“. Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė“)</i>
	<i>Monikos Furmanavičiūtės parodos „Gravitacija“</i>	<i>Rotušės a. 1 / Vilnius g. 2</i>	<i>17 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – PREMJERA! „VABI SABI VASABI“. Aktorius ir režisierius – B. Šarka</i>
„Titaniko“ ekspozicijų salės	<i>Maironio g. 3</i>	<i>iki 14 d. – paroda „Optimizmo epocha – sovietinė 1920–1939 m. fotografiija“ nuo 15 d. – Stasio Povilaičio darbų paroda</i>	<i>18 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – C. Graužinio „VIŠKAS ARBA NIEKO“. Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė“)</i>
	<i>Jaunujiukinas menininkų paroda „Genofond. Pinakothek“ Igorio Janovyciaus tapybos paroda „Context“</i>	Galerija „Actus magnus“	„Audronio Liugos produkcija“
		<i>K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53</i>	<i>13 d. 19 val. <i>„Menų spaustuvės“ Juodojoje salėje</i> – M. Duras „MUZIKA 2“. Rež. – A. Liuga</i>
Kostiumo dizaino katedros galerija	<i>Maironio g. 3</i>	<i>Skulptūrų paroda „Zimbabvės skulptūros meistrų“</i>	Teatras „Utopia“
	<i>iki 14 d. – Mindaugo Navako paroda „Dvi vazos“</i>	VDA Kauno dailės fakulteto galerija	<i>11 d. 19 val. <i>„Menų spaustuvės“ Kišeninėje salėje</i> – N. Gogolio „PAMIŠELIO UŽRAŠAI“. Rež. – V. Sodeika</i>
Šv. Jono gatvės galerija	<i>Šv. Jono g. 11</i>	<i>Muitinės g. 4</i>	<i>12 d. 19 val. <i>„Menų spaustuvės“ Juodojoje salėje</i> – F. Garcia Lorcos „PUBLIKA“. Rež. – G. Varnas</i>
	<i>Paroda „Riboteka“</i>	<i>Antano Zinkevičiaus fotografijų paroda</i>	<i>18 d. 19 val. <i>„Menų spaustuvės“ Juodojoje salėje</i> – B. Latėnas</i>
		KLAIPÉDA	<i>11 d. 18 val. – P. E. Landi „STRIP MAN SHOW – VISKAS APIE VYRUS“. Rež. – P. E. Landi</i>
		Dailės parodų rūmai	<i>12 d. 18.30 – J. Reza „ATSIKTININIS ŽMOGUS“. Rež. – J. Vaitkus</i>
		<i>Aukštajų g. 1 / Didžioji Vandens g. 2</i>	<i>13 d. 16 val. – T. Letto „VESTONAI“. Rež. – V. Malinauskas</i>
		<i>Andrius Rugio „Garsio korys“</i>	<i>17 d. 18.30 – I. Ivashkevičiaus „MADA-GASKARAS“. Rež. – R. Tuminas, A. Dapšys</i>
		<i>nuo 11 d. – „Jaunojo tapytojo prizo“ menininkų paroda „Ateinantys“</i>	<i>18 d. 18.30 – D. Lindsay-Abaire „TRIŪŠIO LANDA“. Rež. – V. Malinauskas</i>
		<i>Konstantino Gaitanžių tapybos paroda „Neuschwanland“</i>	Valstybinis jaunimo teatras
		Galerija „Znad Wili“	<i>11 d. 18 val. – P. E. Landi „STRIP MAN SHOW – VISKAS APIE VYRUS“. Rež. – P. E. Landi</i>
		<i>Išganytojo g. 2 / Bokšto g. 4</i>	<i>12 d. 18 val. – V. V. Landsbergio „ARKLIO DOMINYKO MEILĖ“. Rež. – A. Vidžiūnas (Salė 99)</i>
		<i>Reginios Žukauskytės-Budienienės tapybos ir Irenos Žukauskytės juvelyrės paroda</i>	<i>13 d. 18 val. – „UŽSISPYRĖLÉS TRAMDYMAS“ (pagal W. Shakespeare'o komediją). Rež. – C. Graužinis</i>
		Rašytojų klubas	<i>15 d. 18 val. – D. Privalovo „SENIAUSIŲ PROFESIJŲ ŽMONĖS“. Rež. – B. Latėnas (Salė 99)</i>
		<i>K. Sirvydo g. 6</i>	<i>17 d. 18 val. – A. Čechovo „DÉDÉ VANIA“. Rež. – A. Latėnas</i>
		<i>nuo 11 d. – Aušros Čapskytės spalvotos grafikos paroda „Vakarykštės vaivorykštės“</i>	<i>18 d. 18 val. – W. Gombrowicziaus „IVONA“. Rež. – D. Bražiūnas</i>
		Galerija „Koridorius“	
		<i>Vilnius g. 39/6</i>	
		<i>„Meno istorija vaikų akimis“</i>	
		Seimo parodų galerija	
		<i>Gedimino pr. 53</i>	
		<i>Artūro Šlipavičiaus kūrybos paroda</i>	
		Galerija „Actus magnus“	
		<i>K. Donelaičio g. 36–44</i>	
		<i>Editos Suchockytės monotypijų paroda „Mademoiselle chante le blues“</i>	
		Galerija „Koridorius“	
		<i>Vilnius g. 39/6</i>	
		<i>„Meno istorija vaikų akimis“</i>	
		Seimo parodų galerija	
		<i>Gedimino pr. 53</i>	
		<i>Artūro Šlipavičiaus kūrybos paroda</i>	
		Galerija „Actus magnus“	
		<i>K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53</i>	
		<i>Skulptūrų paroda „Zimbabvės skulptūros meistrų“</i>	
		VDA Kauno dailės fakulteto galerija	
		<i>Muitinės g. 4</i>	
		<i>Antano Zinkevičiaus fotografijų paroda</i>	
		KLAIPÉDA	
		Dailės parodų rūmai	
		<i>Aukštajų g. 1 / Didžioji Vandens g. 2</i>	
		<i>Andrius Rugio „Garsio korys“</i>	
		<i>nuo 11 d. – „Jaunojo tapytojo prizo“ menininkų paroda „Ateinantys“</i>	
		Galerija „Aukso pjūvis“	
		<i>K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53</i>	
		<i>Skulptūrų paroda „Zimbabvės skulptūros meistrų“</i>	
		VDA Kauno dailės fakulteto galerija	
		<i>Muitinės g. 4</i>	
		<i>Antano Zinkevičiaus fotografijų paroda</i>	
		KLAIPÉDA	
		Dailės parodų rūmai	
		<i>Aukštajų g. 1 / Didžioji Vandens g. 2</i>	
		<i>Andrius Rugio „Garsio korys“</i>	
		<i>nuo 11 d. – „Jaunojo tapytojo prizo“ menininkų paroda „Ateinantys“</i>	
		Galerija „Aukso pjūvis“	
		<i>K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53</i>	
		<i>Skulptūrų paroda „Zimbabvės skulptūros meistrų“</i>	
		VDA Kauno dailės fakulteto galerija	
		<i>Muitinės g. 4</i>	
		<i>Antano Zinkevičiaus fotografijų paroda</i>	
		KLAIPÉDA	
		Dailės parodų rūmai	
		<i>Aukštajų g. 1 / Didžioji Vandens g. 2</i>	
		<i>Andrius Rugio „Garsio korys“</i>	
		<i>nuo 11 d. – „Jaunojo tapytojo prizo“ menininkų paroda „Ateinantys“</i>	
		Galerija „Aukso pjūvis“	
		<i>K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53</i>	
		<i>Skulptūrų paroda „Zimbabvės skulptūros meistrų“</i>	
		VDA Kauno dailės fakulteto galerija	
		<i>Muitinės g. 4</i>	
		<i>Antano Zinkevičiaus fotografijų paroda</i>	
		KLAIPÉDA	
		Dailės parodų rūmai	
		<i>Aukštajų g. 1 / Didžioji Vandens g. 2</i>	</

KAUNAS **Kauno dramos teatras** 11 d. 18 val. *Ilgajoje salėje* – B. Srbjanovič „SKÉRIAI“. Rež. – R. Atkočiūnas 11 d. 19 val. *Penktojoje salėje* – D. Danis „AKMENŲ PELENAI“. Rež. – A. Jankevičius 12 d. 18 val. *Tavernos salėje* – T. Guerra „KETVIRTOJI KÉDÉ“. Rež. – R. Atkočiūnas 12 d. 19 val. *Mažojoje scenoje* – E.-E. Schmitto „SMULKŪS VEDYBINIAI NUSIKALTIMAI“. Rež. – R. Banionis 13 d. 12 val. *Ilgajoje salėje* – I. Paliulytės „ANDERSEN GATVĖ“ (H.Ch. Anderseno biografijos ir pasakų motyvais). Rež. – I. Paliulytė 13 d. 17 ir 19 val. *Didžiosios salės fojė* – I. Pukelytės „MEILĖ PARYŽIUJE“. Rež. – I. Pukelytė 15 d. 18 val. *Ilgajoje salėje* – R.W. Fassbinderio „KARCIOS PETROS FON KANT AŠAROS“. Spektaklio meno vad. – G. Varnas, rež. – R. Ramanauskas 15 d. 18 val. *Parketinėje salėje* – A. Čečovo „LAIMINGI ŽMONĖS. PRIE BARJERO“. Rež. – A. Lebeliūnas 15 d. 19 val. *Mažojoje scenoje* – E.-E. Schmitto „SMULKŪS VEDYBINIAI NUSIKALTIMAI“. Rež. – R. Banionis 17 d. 18 val. *Ilgajoje salėje* – A.M. Sluckaitės „ANTIGONĖ SIBIRE“ (pagal J. Anouilh'aus „Antigonę“). Rež. – J. Jurašas 17 d. 19 val. *Parketinėje salėje* – „DRĀSI ŠALIS (LIETUVOS DIENA)“. Rež. – C. Graužinis („cezario grupė“) 17 d. 19 val. *Penktojoje salėje* – J. Dell ir G. Sibleyro „TEGYVUOJA BUŠONAS!“ Rež. – R. Vitkaitis 18 d. 18 val. *Parketinėje salėje* – „JERICONO ROŽE“. Rež. – D. Jankauskaitė (Marijampolės miesto municipalinius dramos) 18 d. 19 val. *Mažojoje scenoje* – E.-E. Schmitto „SMULKŪS VEDYBINIAI NUSIKALTIMAI“. Rež. – R. Banionis **Kauno muzikinis teatras** 11 d. 18 val. – G. Rossini „SEVILIJOS KIRPĖJAS“. Dir. – J. Janulevičius 12 d. 18 val. – K. Millöckerio „STUDENTAS ELGETA“. Dir. – V. Visockis 13 d. 12 val. – Z. Bružaitės „VORO VESTUVĖS“. Dir. – V. Visockis 13 d. 18 val. – Ch. Gounod „ROMEO IR DŽULJETA“. Dir. – J. Geniušas 17 d. 18 val. – F. Loewe „MANO PUJKIOJI LEDI“. Dir. – J. Janulevičius **Kauno mažasis teatras** 11 d. 19 val., 20 d. 18 val. – L. de Weck „MYLIMIAUSI!“. Rež. – V. Balsys 12 d. 18 val. – V. Balsio „ŽMOGUS MEDYJE“ Rež. – V. Balsys 13 d. 12 val. – A. Dilytės „KREIVOS DAIKTU ISTORIJOS“. Rež. – A. Banūnas 13 d. 18 val., 18 d. 19 val. – „SU NAUJAISIAIS METAIS, ANAI!“ (pagal B. Srbjanovič pjesę „Belgrado trilogija“). Rež. – D. Rabašauskas 17 d. 19 val. – „KATYTÉ „P““ (pagal E. Ensler pjesę „Vaginos monologai“). Rež. – V. Balsys **Kauno valstybinis lėlių teatras** 12 d. 12 val. – „PASAKŲ KARALIAUS TEATRAS“. Rež. – O. Žiugžda 13 d. 12 val. – „DVI PADUKELĖS PELYTĖS“. Rež. – E. Piotrovskia **KLAIPĖDA** **Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras** 11 d. 18.30 – Z. Liepinio „PARYŽIAUS KATEDRA“ Dir. – D. Zlotnikas 12 d. 18.30 – J. Strausso „VIENOS KRAUJAS“. Dir. – D. Pavilionis 13 d. 15 val. – B. Pavlovslio „SNIEGUOLĖ IR SEPTYNI NYKŠTUKAI!“ Dir. – A.J. Lukoševičius 14, 15 d. 18.30 – koncertas „Meilės giesnių tramvajus“. Dir. – V. Konstantinovas, D. Zlotnikas	**ŠIAULIAI** **Šiaulių dramos teatras** 11 d. 18 val. – I. Vyrypajevio „VALENTINŲ DIENA“. Rež. – L. Vaskova 12 d. 18 val. – G. Figueiredo „EZOPAS, ARBA LAPÉ IR VYNUOGÉS“. Rež. – R. Steponaviciūtė *Panėvėžio teatro „Menas“ spektakliai* 13 d. 12 val. – „NE KIEKVİENAM LEMTA TURĘTI ILGA NOS!“ (C. Collodi ir A. Tolstojaus pasakų motyvais). Rež. – A. Povilauskas 13 d. 18 val. – B. Sruogos „DOBILÉLIS PENKIALAPIS“. Rež. – V. Kaniušonis 14 d. 18 val. – „WOODY ALLEN NUODÉMIU MIESTAS“. Rež. – O. Šapošnikovas („Domino“ teatras) 17 d. 18 val. – P. Gladilino „Š MIGLOS IŠNIRO ANGELAS“. Rež. – R. Rimeikis (Klaipėdos dramos teatras) 18 d. 18 val. – M. Lado „LABAI PAPRASTA ISTORIJA“. Rež. – G. Padegimas **PANEVĖŽYS** **J. Miltinio dramos teatras** 11 d. 18 val. – L. Tolstojaus „KREICERIO SONATA“. Rež. – S. Varnas 11 d. 18.30 val. – „KRITIMAS	TAMSA“ (V. Nabokovo romano „Kamera Obscura“ motyvais). Rež. – S. Varnas 12 d. 17 val. – H. Ibseno „KAI MES MIRĘ NUBUSIM...“ Rež. – S. Varnas 13 d. 12 val. – O. Šapko „KAIP TAPTI PARŠELIU?“ Rež. – R. Pazikas 13 d. 17 val. – F. Goodrich, A. Hacketto „VISADA TAVO. ANNA FRANK“. Rež. – V. Jevsejevas 14 d. 18 val. – PREMJERA! „AŠ MIEGOJAU, BET MANO ŠIRDIS BUDÉJO“ (poetinė-muzikinė kompozicija). Atlieka V. Kupšys, I. Talušytė, gitara – Raimondas Januševičius **Koncertai** **Lietuvos nacionalinė filharmonija** 12 d. 19 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje*, – orkestro muzikos koncertas. Lietuvos nacionalinės simfoninių orkestras, merginų choras „Liepaitei“ (vad. – J. Vaitkevičienė), berniukų ir jaunuolių choras „Ažuoliukas“ (meno vad. ir vyr. dir. – V. Miškinis). Solistė L. Jonutytė (mecosopranas). Dir. – J. Domarkas. Programoje G. Mahlerio Simfonija Nr. 3 d-moll 13 d. 12 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje*, – teatralizuotas koncertas „Šokių muzikos ritmai“. Lietuvos kamerinis orkestras. Dir. – M. Pitrénas. Dalyvauja Nacionalinės M.K. Čiurlionio menų mokyklos jauniosios balerinos. Choreogr. – J. Vymerytė. Programoje L. Boccherini, M.K. Oginskio, E. Griego, P. Čaikovskio ir kt. kūriniai 16 d. 14 val. *Šalčininkų kultūros centre* – Valstybinis Vilniaus kvartetas, M. Vitulskis (tenoras) 16 d. 19 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje*, – programa „Vérinys Čiurlionui“. Atlikėjai V. Povilionienė (liaudies dainų atlikėja), J. Gedmintaitė (sopranas), P. Vyšniauskas (saksofonas), V. Pinkevičius (vargonai). Lietuvos kamerinis orkestras, Vilniaus savivaldybės choras „Jauna muzika“. Dir. – V. Augustinas **VILNIUS** **Kongresų rūmai** 11 d. 19 val. – Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Solistas S. Antonovas (violončelė). Dir. – B. Schembri. Programoje P. Čaikovskio kūriniai 14 d. 19 val. – I. Prudnikovaitė (mecosopranas), J. Milius (dainininkas), Lietuvos valstybinių simfoninių orkestras. Dir. – G. Rinkevičius **Vilniaus rotušė** 14 d. 18 val. – operos solistai J. Gedmintaitė ir D. Puišys bei Čiurlionio kvartetas **Lietuvos muzikų rėmimo fondas** 13 d. 14 val. *Vilniaus arkikatedroje bazili-*	*koje* – sakralinės muzikos ir susikaupimo valanda. I. Prudnikovaitė (mecosopranas), G. Kvirklys (vargonai) 16 d. 17 val. – Nacionalinės M.K. Čiurlionio menų mokyklos mokytojos ekspertės J.T. Karosasitės fortepijono klases moksleivai G. Bekertytė, L. Jaraminaite, E. Kuprytė ir A. Botyrius **Taikomosios dailės muziejus** 13 d. 16 val. – koncertas „Tegyvuoja meilę“. Dalyvauja ansamblis „Vilniaus arsenalas“. Solistai J. Gedmintaitė ir S. Skjervoldas **Šv. Kazimiero bažnyčia** 15 d. 18.30 – vargonuoja G. Kvirklys. Programoje M.K. Čiurlionio, Č. Sasnauskas, J. Naujaliai, J. Gruoždžio kūriniai **Klubas „Jazz kablys“** *Kauno g. 3a* 11 d. 19 val. – A. Bukartas ir draugai 16 d. 19 val. – „Nuclear“. L. Mockūnas (saksofonas) 17, 18 d. 19 val. – džiazo duetas „Uma“ (Estija) **Užutrakio dvaras** 13 d. 14 val. – dainininkė A. Sabulytė, fleitininkas J. Mačys, pianistas V. Smilinskas. Programoje G. Caccini, G.V. Pergolesi, A. Vivaldi, C. Saint-Saens ir kt. kūriniai **KAUNAS** **Kauno filharmonija** 12 d. 17 val. – O. Kolobovaitė (sopranas), E. Bavikinas (tenoras), L. Mikalauskas (bosas), P. Zdanavičius (fortepijonas) 16 d. 18 val. – Kinijos radijo valstybinis liaudies instrumentų orkestras (vad. P. Kapenas) 17 d. 18 val. – A. Gilmanas (smuikas, Vokietija), K. Uinskas (fortepijonas) **KLAIPĖDA** **Klaipėdos koncertų salė** 17 d. 18 val. – Kinijos radijo valstybinis liaudies instrumentų orkestras. Programa „Tolimios ir egzotiškos Kinijos muzika“ **Vakarai** **VILNIUS** **Rašytojų klubas** 11 d. 17 val. – poezijos ir muzikos vakaras „...gal dar plauksi laike – juok lyg Ménubo keities“, skirtas J. Vaičiūnaitei atminti. Skaito aktorė G. Urbonaitytė. Griežiai violončelininkė R. Kalnėnaitė. Vakare bus pristatyta J. Vaičiūnaitės poezijos kompaktinė plokštėle 14 d. 17.30 – vakaras, skirtas Cz. Miłosz 100-osioms gimimo metinėms. Knygos „Laiko pamiešrys“ apie Cz. Miłosz ir O. Milašių pristatymas. Dalyvauja knygos autorai: rašytojas E. Ališanka, literatūrologas A. Kalėda, rašytojas V. Martinkus, fotografas A. Aleksandravičius, Lenkijos instituto Vilniuje direktorė M. Kasner, leidėjas V. Gužauskis. Cz. Miłosz eilėraščius skaitys D. Michalevičiūtė, A. Šlepikas **Vilniaus mokytojų namai** 14 d. 18 val. *Svetainėje* – vakaras iš ciklo „Pažinkime Vilnių“. M.K. Čiurlionio mirties 100-osioms metinėms. Tema „Čiurlionis ir Vilnius“. Vakaro svečias S. Urbanas 15 d. 18 val. *Svetainėje* – kalbininko A. Pupkio knygos „Andrius Ašmantas: gyvenimas ir kūryba“ pristatymas 16 d. 16 val. *Didžiojoje salėje* – koncertas Lietuvos valstybės atkūrimo dienai **KAUNAS** **Maironio lietuvių literatūros muziejus** *Rotušės a. 13* 11 d. 17 val. – vakaras „Lyg barboriško Vilniaus šešėlis: Juditai Vaičiūnaitei atminti (1937–2001)“	**Bibliografinės žinios** **FILOSOFIJA. PSICOLOGIJA** *Gyvenimo pamokos* : knyga, kuriai turėjote gauti vos gimę / Joe Vitale ; iš anglų kalbos vertė Rasa Tapinienė. – Vilnius : Alma littera, 2011 (Kaunas : Spindulio sp.) – 192, [2] p. – Tiražas 2500 egz. – ISBN 978-9955-38-878-4 (jr.) *Jūsų proto dėsniai* / Joseph Murphy ; iš anglų kalbos vertė Jolanta Kriūnenė. – Vilnius : Alma littera, 2011 (Kaunas : Aušra). – 254, [1] p. – Tiražas 2500 egz. – ISBN 978-9955-38-868-5 *Seksas, kokio nepatyrėte* : kunigo patarimai be jokių tabu / Ksawery Knotz ; iš lenkų kalbos vertė Irena Aleksaitė. – Vilnius : Alma littera, 2011 (Kaunas : Aušra). – 201, [5] p. : iliustr. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-38-880-7 **MENAS** *Šoblė* : atsiminimai apie dokumentinio kino klasiką Henriką Šablevičių / Ramunė Rakauskaitė. – Vilnius : Dominicus Lituanus, 2010 (Vilnius : Jungt. spaudos paslaugos). – 252, [1] p. : iliustr., faks., portr. – Tiražas [500] egz. – ISBN 978-9955-811-31-2 (jr.) **GROŽINĖ LITERATŪRA** *Acqua alta* : [detektyninis romanas] / Donna Leon ; iš anglų kalbos vertė Jolita Parvickienė. – Vilnius : Charibdė, [2010] (Gargždai (Klaipėdos r.) : Print-it). – 255, [1] p. – Tiražas [1000] egz. – ISBN 978-9955-739-20-3. – ISBN 978-9955-739-13-3 (klaidingas) *Bloga karma* : romanas / David Safer ; iš vokiečių kalbos vertė Dalia Kižlienė. – Vilnius : Alma littera, 2011 (Kaunas : Spindulio sp.). – 244, [2] p. – Tiražas 2200 egz. – ISBN 978-9955-38-730-5 (jr.) *Esi, kas esi* : eileraščiai / Vida Janauskaitė-Sereikišienė. – Jonava : Dobilo leidykla, 2010. – 95, [1] p. – Tiražas 100 egz. – ISBN 978-609-409-036-3 *Laumžirgio skydis* : [eileraščiai] / Janina Butnoriene. – Vilnius : Alma littera, 2010 (Vilnius : A. Malinausko individualių įmonė, 2010) ([Vilnius] : A. Malinausko IJ). – 95, [1] p. : iliustr. – Tiražas [200] egz. – ISBN 978-9955-580-34-8 *Palėpėje kažkas vaikšto* : [detektyninis romanas] / Vilhelmina Bruni. – Vilnius : Charibdė, [2010] (Gargždai (Klaipėdos r.) : Print-it). – 127, [1] p. – Tiražas [1000] egz. – ISBN 978-9955-739-24-1 *Pasišlėpusios saulės šviesoj* : [eileraščiai] / Darius Rekis ; [dailininkė Vaiva Kazlauskaitė]. – Klaipėda : Eglių leidykla, 2011 (Kaunas : Spaudos praktika). – 139, [2] p. : iliustr. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-609-432-012-5 *Širdžių čėdikas* : romanas / Julie Garwood ; iš anglų kalbos vertė Giedrė Žirgulytė. – Vilnius : Alma littera, 2011 (Vilnius : BALTO print). – 438, [1] p. – Tiražas 2200 egz. – ISBN 978-9955-38-812-8 (jr.) *Telemano užrašai* : [esė apie neprilausmos Lietuvos televizijos formavimąsi] / Skirmantas Valulis. – Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, 2010 (Kaunas : Indigo print). – 223, [1] p. : portr. – (20 neprilausomybės metų, ISSN 2029-6088). – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-9955-23-416-6 *Vandenio era* : romanai / Eric Rankin ; iš anglų kalbos vertė Vilmantas Vilkončius. – Vilnius : Alma littera, 2011 (Kaunas : Spindulio sp.). – 244, [1] p. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-38-734-3 (jr.) **GROŽINĖ LITERATŪRA VAIKAMS** *Angelų pasakos* / Vytautas V. Landsbergis ; [dailininkas Artur Širin]. – 2-asis, smagiai atnauj. ir papild. leid. – Vilnius : Dominicus Lituanus, [2010] (Kaunas : Spindulio sp.). – 177, [3] p. : iliustr. + 1 garso diskas (CD). – Tiražas [1000] egz. – ISBN 978-9955-811-24-4 *Audringa naktis* / Michèle Lemieux ; iš vokiečių kalbos vertė Dalia Kižlienė. – Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, 2010 (Kaunas : Spindulio sp.). – [223] p. : iliustr. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-23-409-8 (jr.) *Meškelionė* : didžioji Kalėdinė meškinų šeimynos kelionė aplink pasaulį : [pasaka] / Kęstutis Kasparavičius. – Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, 2010 (Kaunas : Spindulio sp.). – [30] p. : iliustr. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-23-410-4 (jr.) *Miliaus nuotykiai Vilniaus oro uoste* / [Audrius Gelžinis ; iliustravo Antanas Brazauskas]. – Vilnius : [Propago], 2010. – [20] p., [2] jd. lipdukų lap. : iliustr. – (Bertoldo pasakos). – Aut. nurodytas kn. metr. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-609-95199-2-0 *Mirusiųjų keliai* : [romanas] / Kevin Brooks ; iš anglų kalbos vertė Daumantas Gadeikis. – Vilnius : Alma littera, 2011 (Vilnius : Standarty sp.). – 289, [1] p. : (Beveik suaugę, ISSN 1822-6981). – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-38-892-0 *Rudnosiuuko istorijos* : atsiminimai, esė, nesąmonės / Vytautas V. Landsbergis ; [dailininkas Jonas Landsbergis]. – 4-asis leid. – Vilnius : Dominicus Lituanus, [2010] (Kaunas : Spindulio sp.). – 147, [1] p. : iliustr. + 1 garso diskas (CD). – Tiražas [1000] egz. – ISBN 978-9955-811-27-5 *Stebuklingas Dominyko brangakmenis* : trečioji knyga apie arklių Dominyką ir jo svajonių rugiagėlę / Vytautas V. Landsbergis ; [dailininkas Sigutis Asch]. – Vilnius : Dominicus Lituanus, 2010 (Kaunas : Spindulio sp.). – 117, [3] p. : iliustr. + 1 garso diskas (CD). – Tiražas [1000] egz. – ISBN 978-9955-811-26-8 (jr.) *Varlė bunkeryje* : (vieno berniuko istorija) : [apsakai] / Vytautas V. Landsbergis ; [dailininkė Kristina Norvilaitė]. – Vilnius : Dominicus Lituanus, 2010 (Domeikava (Kauno r.) : Lietuvos kariuomenės Karo kartografijos centras). – 47, [3] p. : iliustr. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-9955-811-23-7 *Zi*



„Biutiful“

Savaitės filmai**Biutiful *****

Tai filmas apie mylanti tėvą, kenčiantį meiluži, užsidariusių savyje vyra ir sūnū, nelegalų verslininką, vieną vyriškį, gyvenantį ne pačioje gražiausioje Barselonos dalyje ir korumpuotoje visuomenėje. Už Uksbalio, skausmingai suvokiančio savo laisvo kritimo būseną, vaidmenį Javieras Bardemas pernai buvo apdovanotas Kanų kino festivalio prizu geriausiam aktoriui, o Alejandro González Inárritu („Babelis“) filmas nominuotas „Auksiniams gaubliui“ ir „Oskarui“. Personažo vidinę dramą paryškina ir konfliktais su geriausiu vaikystės draugu, kuris tapo policininku. Uksbalis suvokia, kad turi ginti tai, kas jam yra brangiausia... Taip pat vaidina Blanca Portillo, Ruben Ochandiano, Martina García (Ispanija, Meksika, 2010). (Vilnius, Kaunas)

Guliverio kelionės **

Idomu, ką pasakytu nemirtingos knygos apie Guliverio keliones autorius Jonathanas Swiftas, pamatęs naujosios ekranizacijos herojų, kurį suvaidino Jackas Blackas. Kad jis neturi nieko bendra su knygoje pavaizduotu britu ir labiau primena tipišką apkūnį amerikiečių komedijų herojų, dėvintį raudonus marškinėlius ir sportinius batelius? Šiaip ar taip, ekranizacijos būna tokios, kokių nusipeinėmė. Tad pasakojimas apie rašytoją Lemuelį Guliverį, atsidūrusi Bermudų trikampyje, o tiksliau, Liliputų saloje, kur eilinis vyriškis staiga pasijuto milžinu, yra „sušiuolaikintas“, prikamytas sudėtingų naujausių technologijų triukų ir, deja, nepretenzingo humoroo. Kadaise panašūs filmai žadino vaiko fantaziją, dabar kartais atrodo, kad stengiasi ją sunaikinti. Režisierius Robo Lettermano filme taip pat vaidina Jasonas Segelis ir Emily Blunt (JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Juodosios raganos metai ***

Kryžiaus žygiai, tamplierių ordinas, deginamos raganos – taip dažnas pilietis įsivaizduoja senąjį Europą. Dominico Senos filmo herojai – ritės Bremenai ir jo ištikimas draugas Felsonas – griežta į ją po trylika metų trukusio kryžiaus žygio į Šventąjį žemę. Europą siaubia juodasis maras, o personažai pavadinami dezertyrais ir rizikuojant atidurti kalėjimė. Jie neturi kitos išcities, kaip atliliki keistą misiją – nuvežti paslaptinę jauną moterį, kaltinamą sukėlus epidemiją, į tolimali vienuolyną, kur ji bus teisiama. Jų laukia dar viena ilga ir kupina neįtikinų nuotykių kelionė. Pagrindinius vaidmenis filme sukurė Nicolas Cage'as ir Jonasas Perlmanas (JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Kai sutiki aukštą tamsiaplaukį ***

Kad ir kokius personažus rodytų Woody Allenas, jis niekad nenori jų teisti. Allenas gali suprasti ir pateisinti pačius keičiausius poelgius ar kvailystes, nes būdamas tikras išmičius žino, kad tokia yra žmogaus prigimtis. Gal todėl kiekvienas Alleno filmas atrodo taip, tarsi jis būtų apie tave ar šiaip mielą ir artimą žmogų. Net jei šie tokie originalai ar siaubūnai kaip keturiaskesišimt šešto Anglijos kurto Alleno filmo herojus Alfis, kuris vieną naktį atsibunda ir puola į paniką suvokęs, kad jam liko gyventi labai nedaug. Alfis nusprenzėlia elgtis taip, kaip visi jo amžiaus vyriškiai: iš esmės pakeisti gyvenimą, t.y. rasti jauną, gražią moterį, kuri nušvies ir sušildys neįšvingiamą žengimą į senatvę. Filme pamatymine ne tik Alfio drama, juolab kad jis turi žmoną, su kuria pragyveno keturiaskesišimt metų, sudėtingą šeimos dramą išgyvenančią dukterę... Dar viename Alleno pasvarstyime apie gyvenimo prasmę, mirtį ir žmones siejančius ryšius vaidina Anthony Hopkinsas, Naomi Watts, Laura Linney, Antonio Banderas, Joshua Brolinas, Freida Pinto (JAV, Ispanija, 2010). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Mechanikas **

Jei dar nenusibodo kino odės tobuliems samdomiems žudikams, už kurių pilkos išvaizdos slypi jautri vyriška siela, tai Simono Westo pasakojimas apie vieną tokį, kuris perteikia savo amato gudrybes jaunesniams ir gabesniams, patiks. Pagrindinius vaidmenis sukurė Jasonas Statham, Benas Fosteris ir Donaldas Sutherlandas (JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

***** – ševedras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorius – Linas Vildžiūnas

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Dailė – Monika Krikštopaitytė | **Muzika** – Kamilė Rupeikaitė

Kinas – Živilė Pipinytė | **Teatras** – Sigita Ivaškaitė

Publicistikā – Laima Kreivytė | **Stilius** – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | **Maketas** – Vanda Čemerkaite

www.7md.lt – Julijus Lozoraitis

Kino repertuaras**VILNIUS****Forum Cinemas Vingis**

11–17 d. – Guliverio kelionės (3D, JAV) – 12.30, 15.20, 18.40, 21.20
Be įsipareigojimų (JAV) – 11.45, 14.15, 16.45, 19.15, 21.45
Biutiful (Ispanija, Meksika) – 12, 15, 18, 21.10
12 d. – J. Adamso „Niksonas Kinijoje“
Tiesioginė premjeros transliacija iš Niujorko Metropoliteno operos – 20 val.
15 d. – Kovotojas (JAV) – 18.10
11–17 d. – Juodoji gulbė (JAV) – 11, 13.30, 16.15, 19, 21.30
11, 14, 15, 17 d. – Kai sutiki aukštą tam-siaplaukį (JAV, Ispanija) – 14.15, 16.45, 19.15, 21.40; 12, 13, 16 d. – 11.45, 14.15, 16.45, 19.15, 21.40
11, 14, 15, 17 d. – Juodosios raganos metai (JAV) – 14, 16.30, 19, 21.50; 12, 13, 16 d. – 11.15, 14, 16.30, 19, 21.50
11, 14, 15, 17 d. – Karaliaus kalba (Australija, D. Britanija) – 15.40, 18.20, 21 val.; 12, 13, 16 d. – 12.50, 15.40, 18.20, 21 val.
11–14, 16, 17 d. – Ilgo plauko istorija (JAV) – 11.15, 13.45, 16, 18.20; 15 d. – 11.15, 13.45, 16 val.
11–17 d. – Ilgo plauko istorija (3D, JAV) – 11.30, 14.30 (su subtiraus); 20.40 (originalo k.)
11, 13–17 d. – Labai rusiškas filmas (3D, Rusija) – 17.20, 20.20
11, 14, 15, 17 d. – Mechanikas (JAV) – 16, 18, 20.15; 12, 13, 16 d. – 13.15, 16, 18, 20.15
12, 13, 16 d. – Megamaindas (JAV) – 12.15
11–17 d. – Narnijos kronikos: aušros užkariautojo kelionė (JAV) – 14.40
Burleska (JAV) – 17.45
Turistas (JAV, Prancūzija) – 20.30

Forum Cinemas Akropolis

11–13, 15–17 d. – Guliverio kelionės (3D, JAV) – 11.30, 14, 17.30, 20.30
11–13, 15–17 d. – Guliverio kelionės (JAV) – 13.15, 21.15; 14 d. – 11.30, 14, 17.30, 20.30
11–17 d. – Be įsipareigojimų (JAV) – 12, 14.30, 16.45, 19.15, 21.40; 13 d. – 11.15, 13.45, 16.45, 19.15, 21.40
11–17 d. – Ilgo plauko istorija (3D, JAV) – 11.30, 14.30; 20.40 (originalo k.)
11–17 d. – Labai rusiškas filmas (3D, Rusija) – 17.20, 20.20
11–17 d. – Mechanikas (JAV) – 16, 18, 20.15; 12, 13, 16 d. – 13.15, 16, 18, 20.15
11–17 d. – Megamaindas (JAV) – 12.15
11–17 d. – Narnijos kronikos: aušros užkariautojo kelionė (JAV) – 14.40
Burleska (JAV) – 17.45
Turistas (JAV, Prancūzija) – 20.30

„Skalvijos“ kino centras

11 d. – Geresniame pasaulyje (Danija, Švedija) – 19 val.; 12 d. – 18.40; 15 d. – 19.30; 16 d. – 16 val.; 17 d. – 21.20
11 d. – Storuliai (Ispanija) – 21.10; 12 d. – 21 val.; 14 d. – 17 val.; 16 d. – 18.20; 17 d. – 17 val.
11–17 d. – Labai rusiškas filmas (3D, Rusija) – 18.45, 21.30
Turistas (JAV, Prancūzija) – 18.30
Meilė ir kiti narkotikai (JAV) – 20.45
Megamaindas (JAV) – 10.30
Narnijos kronikos: aušros užkariautojo kelionė (JAV) – 12.45

„Zm“

11 d. – Geresniame pasaulyje (Danija, Švedija) – 19 val.; 12 d. – 18.40; 15 d. – 19.30; 16 d. – 16 val.; 17 d. – 21.20
11 d. – Storuliai (Ispanija) – 21.10; 12 d. – 21 val.; 14 d. – 17 val.; 16 d. – 18.20; 17 d. – 17 val.
11–17 d. – Labai rusiškas filmas (3D, Rusija) – 18.45, 21.30
Turistas (JAV, Prancūzija) – 18.30
Meilė ir kiti narkotikai (JAV) – 20.45
Megamaindas (JAV) – 10.30
Narnijos kronikos: aušros užkariautojo kelionė (JAV) – 12.45

mas (Prancūzija, JAV) – 18 val.; 14 d. – 20.40; 16 d. – 20.30

Ciklas „Italių kino klasikai“

11 d. – Balias (Italija, Prancūzija, Alžyras) – 16.50

12 d. – Italisko vedybos (Prancūzija, Italija) – 16.50

13 d. – Akiniai auksiniai remėliai (Italija, Prancūzija, Jugoslavija) – 20.30

14 d. – Pavogtas gržis (D. Britanija, Prancūzija, Italija) – 14.30

15 d. – Ir laivas plaukia (Italija, Prancūzija) – 17 val.

17 d. – Naktinis portjė (Italija) – 19.10

12 d. – animacinių filmų programa „Baubas ir Co“ (rež. I. Bereznickas) – 13 val.; 13 d. – 15 val.

13 d. – Bjaurusis ančiukas ir aš! (animacija, Danija) – 13 val.

12 d. – Eleonoros paslaptis (animacija, Prancūzija, Italija) – 15 val.

17 d. – Naktinis portjė (Italija) – 19.10

12 d. – animacinių filmų programa „Baubas ir Co“ (rež. I. Bereznickas) – 13 val.; 13 d. – 15 val.

13 d. – Bjaurusis ančiukas ir aš! (animacija, Danija) – 13 val.

12 d. – Eleonoros paslaptis (animacija, Prancūzija, Italija) – 15 val.

17 d. – Naktinis portjė (Italija) – 19.10

12 d. – animacinių filmų programa „Baubas ir Co“ (rež. I. Bereznickas) – 13 val.; 13 d. – 15 val.

13 d. – Bjaurusis ančiukas ir aš! (animacija, Danija) – 13 val.

12 d. – Eleonoros paslaptis (animacija, Prancūzija, Italija) – 15 val.

17 d. – Naktinis portjė (Italija) – 19.10

12 d. – animacinių filmų programa „Baubas ir Co“ (rež. I. Bereznickas) – 13 val.; 13 d. – 15 val.

13 d. – Bjaurusis ančiukas ir aš! (animacija, Danija) – 13 val.

12 d. – Eleonoros paslaptis (animacija, Prancūzija, Italija) – 15 val.

17 d. – Naktinis portjė (Italija) – 19.10

12 d. – animacinių filmų programa „Baubas ir Co“ (rež. I. Bereznickas) – 13 val.; 13 d. – 15 val.

13 d. – Bjaurusis ančiukas ir aš! (animacija, Danija) – 13 val.

12 d. – Eleonoros paslaptis (animacija, Prancūzija, Italija) – 15 val.

17 d. – Naktinis portjė (Italija) – 19.10

12 d. – animacinių filmų programa „Baubas ir Co“ (rež. I. Bereznickas) – 13 val.; 13 d. – 15 val.

13 d. – Bjaurusis ančiukas ir aš! (animacija, Danija) – 13 val.

12 d. – Eleonoros paslaptis (animacija, Prancūzija, Italija) – 15 val.

17 d. – Naktinis portjė (Italija) – 19.10

12 d. – animacinių filmų programa „Baubas ir Co“ (rež. I. Bereznickas) – 13 val.; 13 d. – 15 val.

13 d. – Bjaurusis ančiukas ir aš! (animacija, Danija) – 13 val.

12 d. – Eleonoros paslaptis (animacija, Prancūzija, Italija) – 15 val.

17 d. – Naktinis portjė (Italija) – 19.10

12 d. – animacinių filmų programa „Baubas ir Co“ (rež. I. Bereznickas) – 13 val.; 13 d. – 15 val.

13 d. – Bjaurusis ančiukas ir aš! (animacija, Danija) – 13 val.

12 d. – Eleonoros paslaptis (animacija, Prancūzija, Italija) – 15 val.

17 d. – Naktinis portjė (Italija) – 19.10

12 d. – animacinių filmų programa „Baubas ir Co“ (rež. I. Bereznickas) – 13 val.; 13 d. – 15 val.

13 d. – Bjaurusis ančiukas ir aš! (animacija, Danija)